

שמה תשמה

Eleyahu Halfon

חלפון אליהו www.vikikabballa.wiki.co.il

בס"ד

שמח תשמח

דרשות לכל השנה לשבע ברכות אירוסין ונישואין

מהדורה מורחבת ומוגהת.

יוצא לאור

על ידי חלפון אליהו בן חיים

כאן נוף אילון

שנת "תשמח לב" (תש"פ)

כל הזכויות שמורות.
ניתן להעתיק ולהפיץ חינם שלא לצורך מסחרי.
יצא לאור שלהי אלול תש"פ
כאן נוף אילון

הקדמה

אודה את ה' אשר הושיבני בין ברכי תלמידי חכמים והנחני על מבועי התורה והיראה שאין לך שמחה אלא מי שייגע בתורה.

ספר זה נכתב כהכרת הטוב לר' יהודה יחזקאל לנדא נ"י שזיכה אותי להיות סנדק בברית בנו ואמרתי שלתקופת השנה אני מתחייב בלי נדר לחבר ספר דרשות לסעודת לחתן וכלה ושבע ברכות. והנה עתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה. הספר מופץ חינם אין כסף לכל מי שמחפש רעיונות לדרשות.

אני מבקש לברך את משפחת לנדא עם כל יו"ח ובני ביתם לאריכות ימים ושנים טובות.

תוכן

3	הקדמה
4	תוכן
6	בראשית
7	נח
10	לך לך
14	וירא
15	חיי שרה
15	תולדות
17	ויצא
19	וישלח
20	וישב
21	חנוכה
23	מקץ
23	ויגש
24	ויחי
25	שמות
26	וארא
27	בא
29	בשלח
30	יתרו
30	משפטים
	וילך שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
32	תרומה
34	תצוה
35	ויקהל
36	פקודי
37	ויקרא
37	צו
38	שמיני
39	תזריע
40	מצורע
41	אחרי מות
41	קדושים

42	אמור
43	בהר
44	בחקותי
44	במדבר
45	נשא
46	בהעלותך
46	שלח
47	קורח
48	חקת
50	בלק
51	פנחס
51	מטות
52	מסעי
52	דברים
54	ואתחנן
54	עקב
56	ראה
57	שופטים
57	כי תצא
58	כי תבא
59	ראש השנה
60	יום הכיפורים
60	סוכות
61	שמיני עצרת
62	נצבים
62	וילך
65	האזינו
65	וזאת הברכה

בראשית

התורה פותחת בפסוק "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ". השמים והארץ רומזים הם על הבעל ואשה. כך כתוב בגמרא במסכת תענית שהשמים הם הבעל של הארץ. אבל גם במילה הראשונה יש זוגיות וזה בראשית אותיות "ברא שתי". ה' ברא שני אנשים שכעת הם בונים יחד את ביתם. כשיש נישואים מתחלפות האותיות ונוצר מבראשית "בית אשר" בית מלא אושר.

ובכן שמים זה הבעל והארץ זו האשה. דע לך חתן יקר שלארץ יש הרבה שמות. היא נקראת יבשה, אדמה, ארץ, תבל, ארקא, גיא, ציה ועוד. וכל אלו רומזים לאשה. לפעמים האשה עצובה ואז היא יבשה. היא צריכה שישמחו אותה וכשהיא שמחה אז היא הופכת מיבשה לארץ. ארץ לשון ריצוי ופיוס. אשה לא צריכה ביקורת אלא פירגונים וזה טמון במילה ארץ ראשי תיבות א'ת ר'בנית צ'דיקה. כן תפרגן לה, אם זה נכון או לא, על זה אפשר להתווכח אחר כך.

בהמשך אנו קוראים "ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה". למה לא כתוב "ולחשך קרא אלקים לילה"? אלא עונים שיום זה שמחה, יום זה חום ואהבה, שם ה' רוצה להמצא ולכן "ויקרא אלקים לאור יום". אבל לילה זה ויכוחי סרק חוסר פירגון וביקורת עקרה כאן ה' לא רוצה להמצא ולכן "ולחשך קרא לילה" ללא איזכור מי קרא.

שיחה נוספת:

בפרשה אנו קוראים: (א, כז-כח) "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמִן בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ". מכאן מיום שנבראו אדם וחוה קבלו

ברכה של פריה ורביה. בשונה משאר מה שנברא בששת ימי המעשה אדם וחווה קבלו ברכה. הרמב"ן כאן אומר שהקב"ה נתן להם ברכה ממש. כשאנו קוראים את פרק ב' אנו רואים שחווה לא נוצרה יחד עם האדם אלא הקב"ה הפיל תרדמה על האדם, מעין ניתוח בהרדמה מלאה, ואז הוא לקח צלע מצלעותיו ומזה בנה את חווה והביא אותה לאישה אל האדם. נשאלת השאלה מדוע לא היה כך עם האריה והלביאה וכו'? מדוע רק על האדם הופלה תרדמה וכו'? התשובה היא שבשונה מבעלי חיים האשה איננה מקרית בחיי הגבר ולכן הוצרך שהיא תבנה מגופו ממש כי זו יצירה לחיי העולם הזה ולפי דעת חכמי הקבלה גם בעולם הבא האיש והאשה חיים ביחד.

מי היה נוכח בחתונה הראשונה בעולם, חתונת אדם וחווה? ובכן כתוב במדרש:

מדרש תהלים - מזמור כה

אמר רבי שמלאי, מצינו, שהקב"ה מקשט כלות, ומבקר חולים, וקובר מתים. מקשט כלות, שנאמר (בראשית ב, כב) ויבן ה' אלהים את הצלע. מלמד, שקילעה את חווה והביאה לאדם, שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא בניתא. מבקר חולים, מאברהם. שנאמר (שם יח, א) וירא אליו ה'. לבקר את החולה. קובר מתים, ממשה. שנאמר (דברים לד, ו) ויקבור אותו בגיא: הקב"ה מלמד אותנו פרק בדרך ארץ להשתדל להיות שושבין לחתן וכלה.

נח

למדנו (אבות ה, ב) "עֲשֶׂה דורות מאדם ועד נח, להנדיע כמה ארך אפנים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול". הנה אנו רואים שעשר הדורות הראשונים בעולם היו מקולקלים במעשיהם עד שבא עליהם המבול. ובמה קלקלו? הנה כתוב בפרשה (ו, יא-יב)

"וַתֵּשַׁחַת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וַהֲנִה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכָהּ עַל הָאָרֶץ" מסביר רש"י שהכוונה לגילוי עריות. מוסיף עליו האבן עזרא ואומר שעשו זאת בפרהסיא ועסקו בחוזק יד אשת איש מיד רעהו. כלומר התא המשפחתי נפרץ ולא נשמרו גבולות הצניעות. גם בדור שלנו ראינו כיצד בא גל צונאמי והמית 160 אלף בני אדם וגם שם לא שמרו על הצניעות ואנו יודעים כבר שה' שונא זימה.

ההסבר העמוק יותר לנושא הצניעות הוא שכאשר בני אדם חוטאים זה משפיע על החי והצומח והדומם בו הוא חי. המלכים כאן הפליא לפרש את הפסוקים כמין חומר והוא מראה שהקילקול התחיל מהאדם ועבר משם לחי הצומח והדומם. וכך אמרו חז"ל אדם זורע חיטה והיא מוציאה לו זונין שזו חיטה גרועה. ולמה כל זה? כי גם האדם לא שמר אמונים לאשת נעוריו.

בשבע הברכות מתחת לחופה אנו מברכים "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם" ואמרו הדרשנים מדוע מזכירים כאן את אדם וחוה? אלא לומר לך שכשם שאדם לא נתן עיניו באשה אחרת כך אתה החתן אין לך ענין באשה אחרת. כתב החינוך במצוה תקפ"ב:

מצוה שישמח חתן עם אשתו שנה ראשונה:

שנצטוינו שישמח החתן עם אשתו שנה אחת, כלומר, שלא יסע חוץ לעיר לצאת למלחמה ולא לענינים אחרים לשבת זולתה ימים רבים, אלא ישב עמה שנה שלמה מיום הנישואין, ועל זה נאמר [דברים כ"ד, ה'], נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח:

משרשי המצוה, כי האל ברוך הוא עלה במחשבה לפניו לבראות העולם, וחפצו שיתישב בבריות טובות הנולדות מזכר ונקבה שיזדווגו בהכשר, כי

הזנות תועבה הוא לפניו, על כן גזר עלינו העם אשר בחר להיות נקרא על שמו שנשב עם האשה המיוחדת לנו להקים זרע שנה שלמה מעת שנשא אותה **כדי להרגיל הטבע עמה ולהדביק הרצון אצלה ולהכניס ציורה וכל פעלה בלב, עד שיבא אצל הטבע כל מעשה אשה אחרת וכל עניניה דרך זרות,** כי כל טבע ברוב יבקש ויאהב מה שרגיל בו, ומתוך כך ירחיק האדם דרכו מאשה זרה ויפנה אל האשה הראויה לו מחשבתו ויוכשרו הוולדים שתלד לו ויהיה העולם מעלה חן לפני בוראו.

הרי לנו שהתורה הקפידה שתכנס אהבה בין האיש והאישה וזה יביא ליישובו של עולם.

חכמים גם נתנו לנו כלים מעשיים המביאים אהבה בין איש לאשתו וכך אמרו: (יבמות דף סב ע"ב) "תנו רבנן האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו והמדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה והמשיאן סמוך לפירקן עליו הכתוב אומר וידעת כי שלום אהלך". ומה הפירוש מכבדה יותר מגופו? הפירוש הוא שיקנה לה שמלות יותר מכפי יכלתו הכלכלית. הדרכה זו נכונה לפני כל חג כמו שאמרו שיש לשמח את האשה בתכשיטין נאים ושמלות.

נברך את הזוג היקר שתשרה שכינה ביניהם ותהיה להם אהבה אחוה וריעות ויזכו ליישוב טוב.

לך לך

אברהם אבינו עוזב את בית אביו והולך עם אשתו לארץ לא נודעת. כדי להקים אומה חדשה צריך ללכת. ללכת ממקום רע למקום טוב. ללכת ממשפחה עובדת אלילים אל מקום אחר שאותו יבחר האלקים. גם אתם זוג צעיר ויקר עוזבים בית אבא ואמא והולכים להקים בית חדש כמו שאבא ואמא עשו והקימו את הבית בו גדלתם. ההליכה טובה וכל מקום בו נאמר "לך" היינו להנאתך ולטובתך. אתה חתן יקר צריך לזכור שמהיום אתה חי בצותא עם אשתך ואתם גוף חדש ואשתך קרובה אליך יותר מאמך. על כן עליך לשקול צעדיך ולדעת לפעמים לסרב לאמך כאשר זה נגד רצון אשתך. מאברהם אבינו ומשרה אמנו אנו לומדים על הצניעות. על הפסוק (יב, יא) הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את אומר רש"י: "מדרש אגדה: עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שבשניהם ועכשיו הכיר בה ע"י מעשה". והסביר דבריו הרב שבתי בס זצ"ל בספרו "שפתי חכמים" ר"ל שהיו עוברים בנהר וצריכה היתה להגביה בגדיה וראה שהיתה יפת מראה. ויש מפרשים ראה בבואה שלה במים שעברו דרך המים וראה בבואה שהיתה יפה מאד. גם שרה בעת שנלקחה לבית פרעה שמרה על צניעותה ובגין כך לקה פרעה בנגעים גדולים כמו שאומר הזוהר שכל הלילה שכבה על הרצפה ופניה כלפי הקרקע והיתה מתפללת שלא יגע בה ערל וטמא.

באמת יש לשאול מדוע אברהם שאינו מתיירא מאיש כאן מפקיר את אשת נעוריו ביד מלך רשע? הרמב"ן אומר שכאן טעה אברהם וחטא גדול חטא. לפי ספר הזוהר אין שאלה כי הזוהר אומר שאברהם אבינו ראה את השכינה עם שרה לכן לא היה לו ספק בתוצאות.

כאן המקום להציץ לזוגיות של אברהם אבינו ושרה. בבית אברהם יש תופעה מעניינת ששרה זועמת על אברהם ואומרת לו (בראשית כא, י) "גרש

את האמה הזאת ואת בנה" והקב"ה מן השמים אומר לו (כא, יב) "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה". אברהם מציית לדברי הקב"ה ומגרש את האמה ואת בנה. לא מצאנו שיש עוד אשה המתרעמת על בעלה אבל לשרה כנראה מותר ומן השמים מסכימים עמה.

הבה נראה כיצד מדריכים אותנו חכמים בעת התנגשות בין רצונות. אמרו חכמים (יבמות סב ע"ב) "תנו רבנן האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו עליו הכתוב אומר "וידעת כי שלום אהלך" כלומר על הגבר לכבד את אשתו. מסביר המהרש"א שהכוונה לקניית מלבושים נאים לאשה שזה כבודה. מצד שני אמרו חכמים (רמב"ם הל' אישות טו, כ) שאשה כשרה עושה רצון בעלה כלומר מבינה את רצונו ומנסה לחתור למטרה שאותה בעלה מציב. פירוש מחודש מצאנו בדברי רבי ישראל בעל שם טוב שאומר "עושה רצון בעלה" דהיינו היא מעצבת את רצון בעלה לפי רצונה. כגון: אשה רוצה שבעלה ילך יותר לשיעורי תורה אז היא תגרום לו בעקיפין ללכת לשיעורי תורה על ידי עידודו ומתן דברי הערכה לכך שהוא קובע עתים לתורה ובכך נראה לו שהוא רוצה ללכת ללמוד תורה בעוד שזה רצונה.

אברהם אבינו מקבל הבטחה "ואעשך לגוי גדול" והבטחה זו לא מתקיימת וזה לא שובר את רוחו של אברהם הוא יודע שאם ה' הבטיח הוא יקיים. והנה לאחר שמל את עצמו נולד יצחק. בספר הזוהר כתוב שרצה הקב"ה להוציא את יצחק מאברהם רק לאחר המילה כדי שיוולד קדוש וטהור.

שיחה נוספת

בסוף הפרשה אאע"ה מצווה על ברית מילה. גם בין בני זוג יש ברית כמו שאמרו חכמים (סנהדרין כב/ב) "אמר רב שמואל בר אבניא משמיה דרב

אשה גולם היא ואינה כורתת **ברית** אלא למי שעשאה כלי שנאמר כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו".

מסביר הרב בן איש חי בספרו בניהו שאין הכוונה שהאשה גולם אלא הכוונה על איברי ההולדה שהם לא קבלו ביטוי אלא לאחר החתונה ולכן הם נקראים גולם. עוד אומר הרב שאדם הוא כינוי לאיש ואשה כמ"ש "ויקרא שמם אדם" ואדם במספר קטן ט' (כלומר א=1 ד=4 ס=4) ואות ט' מקפלת בתוכה הרבה רעיונות על זוגיות. הרב כותב שאם נכתוב את האות ט' כך: טית ונחליף אותיות טית בא"ת ב"ש נקבל אמ"ן. המילה אמן (91) מורה על חיבור שם הוי"ה (26) ושם אדנות (65) ואלו רומזים על האיש והאיש כידוע מחכמת הקבלה. עוד אומר הרב שאם נחבר א+ב+ג+ד...ט נקבל 45 שזה גימ' אד"ס. הנה שוב הוכחה שאות ט' רומזת על אדם שזה איש ואשתו. אם נלך בדרכו של הרב אולי לזה רמזו חכמים שאמרו (יבמות קי"ח ע"ב) "טב למיתב טן דו" כלומר טוב לשבת יחדו. כלומר טוב להתחתן. כשאדם היה ללא חוה נאמר "לא טוב היות האדם לבדו". בספר הזוהר (בראשית דף ג ע"א) מסופר שהאות ט' בקשה לפתוח את ספר התורה:

עאלת את ט, אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנת בי אתקריאת טוב וישר, אמר לה, לא אברי בך עלמא, דהא טובך סתים בגוון וצפון בגוון, הה"ד (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, הואיל וגניז בגוון, לית ביה חולקא לעלמא דא דאנא בעי למברי, אלא בעלמא דאתי, ותו דעל דטובך גניז בגוון.

כלומר אות ט' מורה על טוב הצפון לעתיד לבא. כאן למדנו שבזוגיות אין להביט על הטוב הנוכחי אלא על העתיד כמו שיש פתגם האומר: מי

שמביט קרוב שותל פרחים, רחוק נוטע עצים, רחוק יותר מחנך ואנו נאמר רחוק יותר מתחתן. הנישואים נקראים כך כי אתם זוג צעיר נושאים את עצמכם מעלה אחר מעלה ומחזקים את עצמכם ואת העולם כולו.

את החיזוק הזה אמרו חכמים בגמרא כך:

יבמות דף סב ע"ב: "אמר רבי תנחום א"ר חנילאי כל אדם שאין לו אשה שרוי: בלא שמחה בלא ברכה בלא טובה. בלא שמחה דכתיב ושמחת אתה וביתך בלא ברכה דכתיב להניח ברכה אל ביתך. בלא טובה דכתיב לא טוב היות האדם לבדו. במערבא אמרי: "בלא תורה בלא חומה". בלא תורה דכתיב האם אין עזרתי בי ותושיה נדחה ממני. בלא חומה דכתיב נקבה תסובב גבר. רבא בר עולא אמר בלא שלום דכתיב וידעת כי שלום אהלך". ראו כמה מעלות ראו חכמים בנישואים. אדם שנושא אשה הוא שמח כמו שאומר אודי דוידי "כמה טוב ה' אני מאושר". הוא מבורך, ה' מברך אותו, ההורים מברכים אותו. הוא מבורך בכל. הוא נמצא עם אשה אוהבת וזה טוב מאד לאריכות ימיו. כעת הוא יכול ללמוד תורה בנחת ויש לו שמירה על ידי תפלות האשה ויש לו שלום במחשבה ואין לו הרהורים מיותרים. מכאן למדנו שהאדם נולד לחיות עם בת זוג.

הרב בן איש חי בספרו בניהו מצטט את הרב חיד"א ואומר: "והנה הגאון חיד"א ז"ל עשה סימן לששה דברים אלו עם שם אדם דנקיט ר"א, שב"ח אשת"ו, שהוא ראשי תבות ש'מחה ב'רכה ח'ומה, א'דם, ש'לום, ת'ורה וט'ובה, ע"ש. נמצא הם שבעה דברים מנו, ובזה יובן בס"ד [משלי ט' א'] חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה, וארז"ל אין בית אלא אשה, ואז חצבה עמודיה שבעה, הם שבעה דברים הנזכרים.

וירא

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיה שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֶהָל: וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶשׁוּב אֵלֶיךָ

פַּעַם חַיָּה נְהַנֶּה בֶּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וְשָׂרָה שָׁמְעָת פֶּתַח הָאֶהָל נְהוּא אַחֲרָיו:

המילים "הנה באהל" נותנות קריאת כיוון לכל נשות ישראל לדעת שמקומן באהל. וכבר שיבח דהע"ה את האישה הנמצאת באהל ואמר "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך" ואז מתקיים המשך הפסוק "בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך". ואתם בודאי שואלים כיצד זה מסתדר עם המציאות בימינו שהנשים יוצאות מן הבית ועובדות וכו'. נכון, כיום המציאות השתנת אולם על האישה להרגיש שהיא באהל. יש לה ב' אהל. אהל שהוא הבית ואהל שזו העבודה. חשוב ללמד אישה שיוצאת לעבודה להרגיש שהיא באהל. אין לה לחשוף פרטים אישיים ולספר מה עובר עליה בבית. מי שמרגיש באהל הוא סגור מעט. חשוב לצאת חשוב לפרנס אבל להשאר באהל.

שיחה נוספת בסוף הפרשה אנו קוראים:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ אַחֲתִי הוּא וַיִּשְׁלַח אַבְרָמָלְךָ מֶלֶךְ גִּזְרִי וַיִּקַּח אֶת שָׂרָה.

כאן הפרשנים מסבים את תשומת לבנו שאאע"ה לא מבקש רשות משרה כמו שהיה עם פרעה במצרים. ההסבר שהם נותנים שהוא כבר קבל רשות פעם אחת. אולם נשאלת השאלה העקרונית כיצד מעלה אאע"ה על דעתו למסור את שרה לפרעה בידעו למה הוא מוסר אותה והרי על עבירת גילוי עריות אמרו חכמים יהרג ואל יעבור?! ואכן הרמב"ן לא חוסך את שבט ביקורתו מאאע"ה ואומר שהוא חטא חטא גדול. הזוהר עונה שאאע"ה ראה שהשכינה לא זזה משרה וסמך על השכינה שהיא תשמור על שרה וכפי שהיה בשני המקרים. חכמים (בבא מציעא נ"ט ע"א) למדו אותנו שיש לכבד את האישה וזה מה שמביא עושר לאדם.

חיי שרה

הפרשה נותנת לנו הזדמנות נדירה להציץ בחיי הזוג היהודי הראשון בתורה. בשבוע שעבר חוונו איתם לידת בן לאבא בגיל מאה ואמא בת תשעים דבר מדהים שאין כדוגמתו בעולם. נזכיר שיש תמהים¹ במה שאומרים שיוכבד שנולדה בין החומות בירידה למצרים יולדת את מרע"ה בגיל 130 ומשה עומד לפני פרעה בגיל 80 שזו שנת היציאה ממצרים. בכל אופן הזוג הראשון חי חיי צער ללא ילדים כמעט יובל שנים. מצב זה אמור לגבש את אברהם ושרה לאחדות אחת נפלאה אולם אנו קוראים שהיו ויכוחים לא פשוטים בין אברהם עד שהקב"ה בא ומכריע ואומר לאברהם אבינו "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה". כיצד ניתן להבין ויכוחים? והתשובה במקום שיש אהבה אמיתית יש ויכוחים ויש חילוקי דעות ואין בכך מלהפחית מן האהבה שיש בין בני הזוג. אנו למדים שלא בריא לסתום פיות בין בני הזוג וחשוב לבטא את דעתך וחשוב לאומרה בקול ואז להמתין לחות דעת אחרת מצד בן הזוג. אשה שהיא רק חותמת על דברי ללא ביקורת שלה מועלת בתפקידה. דעי לך אשה יקרה שמה שאתה רואה הוא לא רואה וההיפך. אם כן קבלנו טיפ מהזוג הראשון בהיסטוריה של עם ישראל שחובה לשוחח ולהחליף דעות.

תולדות

בפרשה שלנו יש חיי זוגיות מוזרים והם הפכיים לחיי הזוגיות של אברהם אבינו ושרה אמנו. מה עושה היום אישה שחשה לא בטוב? היא משוחחת עם בעלה והם הולכים לבדיקות רפואיות. בפרשה שלנו לרבקה היה צער בהריון והיא לא מעדכנת את בעלה אלא הולכת לשאול את השם ואומר

¹ אבן עזרא על בראשית פרק מו פסוק כג "ובדרש [בא לתרץ כיצד אומר הפסוק כל הנפש הבאה למצרים שבעים ובפרטם אתה מוצא סט בלבד] כי יוכבד נולדה בין החומות. גם זה תמה למה לא הזכיר הכתוב הפלא שנעשה עמה בהולדת משה והיא בת ק"ל שנה ולמה הזכיר דבר שרה שהיתה בת תשעים.

רש"י לבית מדרשו של שם. מדוע רבקה לא משוחחת עם יצחק? אומרים המפרשים שבין יצחק ורבקה היה פער גדול בגיל. בעוד שאברהם היה מבוגר משרה בעשר שנים, הפער בין יצחק ורבקה היה 37 שנים. יצחק היה איש המתפלל בשדות כמו שכתוב "ויצא יצחק לשוח בשדה" ורבקה מהמבט הראשון עליו נתקפה בחרדה ונפלה מהגמל. פחד יצחק זה שנפל על רבקה לא הרפה ממנה כל ימיה. לפי זה נבין מדוע בהמשך הפרשה יעקב צריך להתחפש במקום שרבקה תשב עם יצחק ותשוחח עמו על הבן הבעייתי עשו.

יש לשאול: האם יצחק היה כל כך תמים שלא ידע מי זה עשו? המלבי"ם אומר שיצחק ידע מה טיבו של עשו אולם הוא לא רצה להוציא אותו מן המשפחה. יצחק רצה שעשו שהוא איש שדה יתעסק בצדדים החיצוניים כגון בטחון, שיטור, תעשיה וכו', ויעקב שהוא יושב אוהלים יטפל בצדדים הפנימיים כגון חינוך, תורה ותפילה וכך תהיה המשפחה כגוף ונשמה. ברם, רבקה שבאה מבית אחר הבינה שאין להשאיר את עשו בבית השפעתו תהיה הרסנית. גם כאן לא שוחחו רבקה ויצחק על הבעיה הזו והפתרון ידוע. חיזוק נוסף לשיטת המלבים שיעקב ידע היטב מי בניו רואים בסוף הפרשה כאשר יצחק מעביר את ברכת אברהם ליעקב כמ"ש (כח, ג-ד) "וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֶךְ אֶתְּךָ וְיִפְרֶךְ וְיַרְבֶּךָ וְהֵייתָ לְקַהֲלֵ עַמִּים: וַיֵּתֶן לָהּ אֶת בְּרֵכְתֵּי אֲבִרָהֶם לָהּ וּלְיִרְעָה אֶתְּךָ לְרֵשִׁיתָ אֶת אֶרֶץ מִזְרַח אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאֲבִרָהֶם" כלומר יצחק שמר את ברכת אברהם ליעקב ואילו את ברכת יעבודך עמים הוא ייעד לעשו כפי שאמרנו.

מה אנו לומדים מחיי הזוגיות של יצחק ורבקה? עלינו ללמוד שיש לשוחח כל יום והבעל יזמין שיחות כאשר יחמיא לאשתו כל יום על בגדיה הנאים

ועל האוכל הטעים וכו'. כל מחמאה תבנה את הבטחון של האשה והיא תרגיש בנוח כשהיא תעלה לו בעיות מגידול הילדים וחינוכם.

ויצא

"וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך" כך נדר יעקב אע"ה בצאתו לחרן. יש כאן קריאת כיוון לנו להפריש מעשרות לא רק מן הממון אלא גם מן הזמן, הכשרונות וכו' לקב"ה. אמרו חכמים (כתובות נ ע"א) שהמבזבז אל יבזבז יותר מחומש כלומר המפזר ממונו לצדקה אל יפזר יותר מחומש ולמדו זאת מהפסוק הזה "עשר אעשרנו" כלומר שתי עשירות מן הממון תן להקב"ה. וכך כתב כאן בעל הטורים "עשר אעשרנו" - בגימטריא "זה כל המבזבז אל יבזבז ביותר מחומש". לזוג צעיר נדמה שהם פטורים מלתת צדקה כי יש עליהם עול כבוד של הוצאות, ומסתבר שנתנת צדקה מרחיבה לאדם את הפרנסה ומשרה ברכה בממונו. כל זה לאדם שמסתדר לעבור את החודש אך אם הוא שוקע בחובות אין עליו חובה לתת צדקה. אם נעשר את היממה נקבל שעלינו ללמוד תורה שעתיים וארבעים ואם נלמד שתי עשרונים נקבל שיש ללמוד כל יום חמש שעות ועשרים. הרב ישראל מאיר לאו שליטא אמר שהוא מוכן להכניס בתוך הזמן הזה גם את התפילות, לפי זה מי שמתפלל מהר הוא זה שצריך להרבות בלימוד תורה. אמרו חכמים שהעולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. עבודה בימינו זו התפילה. גמילות חסדים זה בראש ובראשונה עזרה בבית לבן או בת הזוג. יש לאנשים נטיה לעזור היכן שרואים אותם עוזרים אך האמת שהעזרה הכי גדולה צריכה להיות בסתר, בבית כשאף אחד לא רואה. חלק מן העזרה זה חיוך ומתן עידוד וגם לקום באמצע הלילה כשצריך.

פתחנו בפסוק "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך" הכרתי משפחה שנולדו בה עשרה בנים ובנות ברוך השם. אמר האבא בן אחד צריך להיות רב

בישראל וכך היה הבן המובחר נהיה רב צבאי בחיל הים. אמרתי שיש בפסוק הזה רמז לכך והוא במילה "לך" שהיא גימ' 520 כי ך סופית היא 500 אם נעשר 520 נקבל 52 כמנין "בן" כלומר בן אחד יהיה מוקדש להקב"ה. המפרשים אומרים שאכן זה מה שעשה יעקב אע"ה בכך שלוי הופרש לעבודת השם.

נברך אתכם שתזכו לתת מעשרות מן הזמן שלכם ללימוד תורה ותפילה ולעזרה הדדית.

שיחה נוספת

"ויפגע במקום" באיזה מקום פגע יעקב? אומר רש"י שהיה זה הר המוריה הוא הר הבית מקום בית המקדש. בית המקדש הוא מקום חיבור בין שמים וארץ. מכאן הקרבנות עולים לשמים, מכאן התפילות עולות לשמים. לכל זוג יש הר הבית משלו. הבית של כל זוג נמצא בנקודת החיבור בין שמים וארץ כשהבעל משקף את השמים והאשה את הארץ והחיבור ביניהם נקרא "שלום בית". מה המפתח לשלום בית יציב וטוב לאורך זמן? המפתח אומר הרב תירוש ממכון אל תתן לאחרים להתערב לך בפרטיות האישית בינך ובין אשתך. אומר הרב חקרנו עשרות מקרים של גירושין ומצאנו שהסיבה היתה בכך שהבעל סיפר על בעיות בזוגיות לפני המזכירה או פקידה אחרת וזו סיפרה לידידה וכך הגיעו לאזנים לא נכונות ואשה פלונית מצאה בקעה להתגדר בה ונעצה סכין בין הבעל והאשה והתוצאה של הוצאת הכביסה החוצה הניבה תוצאות הפוכות. זו העיצה החשובה ביותר. בנוסף על אדם לעמול על קדושת העינים והמחשבה וזה ישדרג את נקודת המפגש בינו לבין אשתו ונקודות חיכוך בבית אחר לא יהיו לו מכשול כי הוא למעלה מהם. נדגים זאת: בבית מסוים כאשר בעל חוזר מאוחר ולא מודיע שהוא מאחר זו סיבה למריבה. בבית מסוים אם החמות מזמינה

לאירוע והבעל לא מגיע זו סיבה למריבה. אולם בבית בה הבעל שקוע בעמלה של תורה וכל דקה מנצל לתורה אין מתח כזה והזוג מדלג מעל הקוצים הקטנים.

יעקב אבינו פגע במקום וקרה לו "זה" באומרו מה נורא המקום ה"זה", אין "זה" כי אם בית אלקים ו"זה" שער השמים. אנו רואים שהמילה "זה" מקשרת בין השמים (הבעל) ובית אלקים (האשה=בית). וזכה יעקב אע"ה לז'ה שבטים.

נברך אתכם שנקודת החיבור הפנימית תהיה איתנה ובריאה.

וישלה

בפרשה אנו רואים כיצד מכין יעקב את עצמו לפגישה עם עשו בדרך של: דורון, תפילה ומלחמה. כך נהג חזקיה המלך כשעלה אליו סנחריב (רבנו בחיי). רבנו אור החיים הקדוש (לב, טו) אומר בשם זקנו רבי חיים בן עטר הזקן שאם נמנה את מספר הפריטים ששלח יעקב לעשו נקבל 580 כמנין "שעיר" ובזה כיוון להכניע את כחו של עשו הנקרא איש שעיר ומתגורר בהר שעיר.

חכמים (בר"ר עו, ז) למדו מכאן לעונה האמורה בתורה: הטיילים בכל יום הפועלים שתיים בשבת הספנין אחת לששה חדשים. עזים מאתים שהן צריכות תישיש עשרים רחלים מאתים שהן צריכות אילים עשרים וכו'. תדירות הזיווג נידונה בגמ' (ברכות כב) ויש דעות להחמיר ולהקל וכנראה שזה לפי בריאותו של הבעל. וכל זה לבני אדם רגילים אבל תלמידי חכמים משבת לשבת וכך סוברים חכמי הקבלה. חכמים אמרו (יבמות סב ע"ב) שאם הבעל רואה שאשתו מתאוה אליו חייב לפוקדה ובזכות זה יהיו לו בנים תלמידי חכמים.

אמרו בבראשית רבה (בתי מדרשות ח"ב בראשית) לא טוב היות האדם לבדו תאני כל מי שאין לו אשה שרוי: בלא טובה, בלא עזר, בלא שמחה, בלא ברכה, בלא כפרה. בלא טובה שנאמר לא טוב. בלא עזר שנאמר אעשה לו עזר. בלא שמחה שנאמר ושמחת אתה וביתך. בלא ברכה שנאמר להניח ברכה אל ביתך. בלא כפרה שנאמר וכפר בעדו ובעד ביתו. ר' יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר אף בלא חיים שנאמר ראה חיים עם האשה. רבי חייא בר גמדי אמר אף אינו אדם שלם שנאמר ויברך אותם ויקרא את שמם אדם. ויש אומרים אף ממעט את הדמות שנאמר כי בצלם אלהים מה כתיב אחריו ואתם פרו ורבו. ובפרקין דרבי יוסי מסיים בה בלא חומה בלא כבוד בלא עושר בלא עטרה בלא רצון. בלא חומה שנאמר נקבה תסובב גבר. בלא עושר שנאמר אשת חיל מי ימצא בטח בה כע"ג לב בעלה ושלל לא יחסר. בלא עטרה שנאמר אשת חיל עטרת בעלה. בלא רצון מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיי'.

וישב

רוב הפרשה מספרת על יוסף, על נערותו ורצונו לקרב את בני השפחות, מכירתו לעבד, נסיון אשת פוטיפר, ישיבתו בכלא וכו'. יוסף מסמל את ספירת היסוד הנקרא צדיק כמו שאמר חבקוק "וצדיק יסוד עולם" וזכה להיות מושרש ביסוד כי עמד בנסיון קשה זה של אשת פוטיפר. היסוד הינו נקודת החיבור בין האיש והאיש ואנו רואים שיש סכנה לחיבור הזה ולכן יש להגן על החיבור הזה על ידי הקפדה על הלכות ייחוד וכן הקפדה על צניעות.

הלכות יחוד נכתבו בשולחן ערוך חלק אבן העזר בסימן כ"ב וכו' כ"ב סעיפים עיין שם. ניקח משם הלכה אחת המזכירה לנו את מה שקרה ליוסף.

כתוב שם בהלכה י"ח: "לא ימנה אדם אפוטרופוס על ביתו, שלא ינהיג אשתו לדבר עבירה". בימינו זה יכול להיות על ידי הבאת פועל לבית והוא לא נמצא בבית. הפועל יכול להיות הרבה פועלים יהודים או גויים צריך תמיד לראות שהאשה לא לבד. כבר היה מקרה שמנהל העסיק פקידה שעות נוספות והם נשארו לבד ובאו לידי תקלה. לכן צריך להקפיד על הלכות יחוד ולא לומר "לי זה לא יקרה". בכל מקרה של חשש כדאי להתייעץ עם רב ואל תפסוק לעצמך.

חנוכה

ימי חנוכה הם זמן המסוגל לעיין בנושא הזוגיות. כידוע מלכות יוון גזרה גזרות קשות על ישראל ובהם כל אשה הנשאת תבעל להגמון תחילה. כשהגיע זמנה של יהודית בת מתתיהו בן יוחנן כהן גדול להנשא הציקה לה עד מאד הגזירה הזו ולא יכלה לעצור בעד רוחה עד שעמדה מול אביה ואחיה וקרעה בגדיה מעליה. אמרו לה אחיה שזה לא צנוע. והיא עם דמעות בעיניה משיבה להם וכי להבעל להגמון זה צנוע? מדוע אתם שותקים על עוול זה. מיד דלקה בהם אש הקנאה וכך פרץ המרד שהביא בסופו של דבר להחזרת עטרה ליושנה והחזרת מלכות ישראל יתר על מאתיים שנה.

היוונים חפשו להכות בכל מוקד כח כדי להלשיט את תרבותם הנלוזה ולכן הבית היהודי שהוא סוד עוצמתו של עם ישראל סומן כמטרה על ידי היוונים הרשעים והם שלחו ידם במקדש קטן זה.

חכמים קבעו לנו לדורות מצוות נר חנוכה איש וביתו כסמל לנצחון. איש וביתו דווקא כי כאן היה נצחון של בית ישראל על בית יוון וכיום לא נותר מן היוונים דבר. תשאלו והרי יוון קיימת על המפה. נכון שמם עדיין

קים אבל היוונים היום אינם היוונים של אותם ימים מבחינה התייחסות דור אחר דור.

היוונים קדשו את הנאות החומר ועם ישראל את הנאות הרוח. במדרשי חזל היוונים מתוארים כחושך. כבר בבריאת העולם כתוב "והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום" ואמרו חכמים שתהו זו בבל, בהו זו מדי, חושך זו יוון ותהום זו מלכות הרשעה. והנה למרבה הפלא הגזירות שלהם נרמזות במילה "חשך" והם ח'ודש ש'בת כ'ריתת ברית מילה (מפי הראשון לציון הרב יצחק יוסף שליט"א) וכשגברו בית חשמונאי עליהם קבעו ימי חנוכה שנופלים תמיד בראש חודש טבת, ויש בהם שבת אחת לפחות ומספרם שמונה כמנין ימי המילה. מדוע דוקא גזרו על שבת חודש ומילה? ובכן, כפי שאמרנו הם חפשו לרסק את מוקדי כחו של עם ישראל. שלושה ממדים הם ונזכרו בספר יצירה: עולם שנה נפש ובלשוננו: מקום זמן ואדם והגזירות הם שבת כנגד המקום כפי שנאמר "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש" הרי שהשבת סיימה את בריאת העולם וכפי שפירש רש"י שלא היתה מנוחה בעולם עד שבאה השבת. שנה זו הגזירה על שמירת ראש חודש וממילא כל לוח השנה העברי בסכנה והלכידות של עם ישראל בסכנה. נפש זו ברית המילה שהיא חותם אות ברית בגוף.

נברך את הזוג הטרי באהבה ואחוה שלום ורעות. בברכה הזו יש קצת עומק והוא שאהבה של הבעל לאישה והאישה לבעל זו אהבה כפולה והערך המספרי של פעמיים אהבה זה שמו של הקב"ה השותף השלישי בבית. המילה אחוה מראה על איחוי בין ו' לה' הרומזים לפי תורת הסוד לחתן והכלה. שלום זה שמו של הקב"ה ו"רעות" זה שם ה' בריבוע כלומר 26 פעמים 26 נותן לנו 676 כמו רעות. היו ברוכים.

מקץ

בפרשה אנו עוקבים אחרי עלייתו של יוסף מן הבור שלב אחר שלב. למעשה זה רומז על החתן, תקופת הרווקות הייתה מצב נחות לעומת התקופה של הנישואין כשם כן הם, הם נושאים את האדם אל על. כעת החיים מקבלים משמעות וכעת נבאר את הפסוקים הבאים בהיבט זוגי:

וַיֹּאמֶר פֶּרְעֶה אֶל יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֶתְךָ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֹּסֶר פֶּרְעֶה אֶת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל יַד יוֹסֵף וַיִּלְבֹּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ וַיַּשֶּׂם רֶכֶד הַזָּהָב עַל צְנָאוֹ: וַיַּרְכֹּב אֹתוֹ בְּמֶרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לֵן וַיִּקְרָאוּ לִפְנָיו אֲבִירָא וַנִּתֵּן אֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם:

פרעה הוא מלך מצרים והוא רומז לסמכות העליונה שזה הקב"ה הוא המזווג זיווגים וכמו שאמרו מה' אישה לאיש. תאמרו פרעה הוא מלך רשע נכון לפי הפשט. לפי הרמז פרעה גימט' "ספירה". והנה עוד רמז, "פרעה" גימ' י"ה הוי"ה שד"י ושם זה פונה אל יוסף שהוא החתן ואומר לו "ראה נתתי אותך על כל ארץ מצרים" ארץ מצרים זה הרמז לאשה. והנה יוסף בונה את מצרים כלכלית ומנהיג אותה בתבונה 80 שנה. שימו לב עד היום לא היה מלך ששלט 80 שנה ויוסף מושרש ביסוד, יסוד גימ' 80. כעת היסוד הוא המחבר בין החתן והכלה וזו בחינת היסוד הוא הנקרא שלום ומשם הממשלה ויוסף היה מושל בכל ארץ מצרים.

לא נותר אלא לברך את החתן והכלה שיבנו את בניינם הגשמי והרוחני בחכמה תבונה ודעת כמו יוסף שבנה את מצרים ואת כל העולם העתיק.

ויגש

בפרשתנו אחד המפגשים המרתקים בתורה, מפגש יהודה ויוסף. יהודה מסמל את האישה כי יהודה זו המלכות, ויוסף מסמל את האיש כי יוסף הוא

המשפיע הוא בחינת הגבר המביא את הפרנסה. מה ניתן ללמוד ממפגש זה?

ראשית אנו למדים שיש לקבוע זמן לשיחות בין האיש והאישה. זמן השיחה הוא זמן איכותי לדיבוק פנימי המגבש את המשפחה וגם זמן להחלפת רעיונות. חכמי הסוד קובעים שחיבור בין יהודה ויוסף זה סוד קיום העולם ואת זה אנו מבקשים להעתיק למשפחה. התורה מצווה את האבא ללמוד תורה עם בניו וגם זה חיבור יוסף ויהודה כי הלשון של האבא זה יוסף והבנים אלו המקבלים הם יהודה. בהלכה נקבע שיש זמן לתפילה וזמן לתורה ואדם ראוי לו שאחרי התפילה ילך ללמוד מעט תורה קודם שילך לעסקיו וגם זה חיבור יוסף (תורה) ויהודה (תפילה).

חיבור חשבונני של יוסף (156) ויהודה (31) מביא אותנו למילה "מקום" (186) שזה כינוי להקב"ה כמו שאנו אומרים בהגדה "ברוך המקום ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל ברוך הוא".

אנו רואים שכל חיינו זה חיבור של יוסף ויהודה ועלינו להיות ערים לכך ולהתמיד בחיבור הזה.

נברך את הזוג הצעיר שישכילו לחבר בין יוסף ויהודה ויכניסו את הקב"ה לכל מקומם.

ויחי

כתוב בפרשה "בְּמֵאֲשֶׁר שָׁמְנָה לְזֶמְנוֹ וְהוּא יִתֵּן בְּעֵדְיָי מִלֶּךָ" (פרק מט). אמרו חכמים שהיה אשר משיא בנותיו למלכים וזה בזכות שבנותיו היו יפות. ולמה היו יפות מפני שהיו רגילות לסוך בשמן זית ונחלת אשר היתה מבורכת בעצי שמן זית לרוב וכך כתוב במסכת מנחות "תקוע אלפא לשמן" כלומר מתקוע שהיתה בנחלת אשר (וכנראה שזו לא תקוע המוכרת לנו כיום) היו מביאים שמן זית זך למנחות.

מכאן אנו למדים על חובת האשה להקפיד על יופיה החיצוני ובהרבה מקומות אנו רואים שחכמים ראו חשיבות ביופי של האשה: במסכת נדרים (סו עא) מסופר: "מעשה באחד שנדר מבת אחותו הנייה (כלומר נדר שלא יהנה ממנה כי היתה מכוערת ולא רצה לשאת אותה) והכניסוה לבית רבי ישמעאל וייפוא. אמר לו רבי ישמעאל: "בני מזו נדרת"? אמר לו לאו. והתירה רבי ישמעאל. באותה שעה בכה רבי ישמעאל ואמר בנות ישראל הן אלא שהעניות מנוולתן. והנה כמה תקנות שתקנו חכמים לחבב את האשה על בעלה:

- א. רבי עקיבא (שבת סד ע"ב) הורה שהאשה בזמן נידתה תתקשט ותלבש בגדים נאים כדי שתתחבב על בעלה. וכן אמרו מותר בלאות לאשה (כתובות סה עב) כדי שלא תתגנה על בעלה.
- ב. מותר לכלה עד 30 יום לרחוץ פניה במים ביום הכיפורים (יומא עח עב).
- ג. חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שיוצא לדרך. (יבמות סב עב) כי אשה משתוקקת לבעלה בזמן זה (ילקו"ש בראשית ג, לא-לב).

שמות

כתוב "איש וביתו באו" יש כאן מסר חשוב לאדם שיקח אשתו ובניו עמו להיכן שהולך ובכך יחנך אותם בעקיפין לאותה הנהגה שהיתה לו בחיי חיותו. עוד יש כאן מסר חשוב שידע הבעל שהוא מנהיג המשפחה ולזה כתוב "איש וביתו" אתה בעל הבית אתה בעל המשפחה ממך ילמדו וכך יעשו.

"שבעים נפש" לכאורה צריך להיות כתוב "שבעים נפשות" שהרי שבעים אלו רבים. אלא שיש כאן רמז למצוות ואהבת לרעך כמוך שברגע שיש

אהבת הזולת הופכים שני בני האדם להיות אחד. יעקב ובניו נכדיו ונכדותיו היו באחדות אחת ולכן נקראו "נפש".

וארא

הפרשה מספרת לנו על ייחוס אהרן ומשה וכתוב שם (שמות ו, כה) "וְאַלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לָן מִבְּנוֹת פּוּטִיאל לָן לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לָן אֶת פִּינְחָס אֶלֶּה רֵאשֵׁי אֲבֹנֵת הַלְוִיִּם לְמִשְׁפַּחָתָם".

על זה כתוב בגמ' (ב"ב קי ע"א) : "אמר רבא הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה שנאמר 'ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון' ממשמע שנאמר 'בת עמינדב' איני יודע שאחות נחשון היא? מה תלמוד לומר אחות נחשון?! מכאן שהנושא אשה צריך שיבדוק באחיה. תנא, רוב בנים דומין לאחי האם.

הנה מכאן למדנו את חשיבות בדיקת אחי האם, כי האם מחנכת כפי שלימדו אותה בביתה, ואחיה הם הם פרי החינוך בבית ההורים. לפי זה כותב הרב חיד"א זללה"ה יובנו דברי פרעה לאברהם (בראשית יב, יט):
 לָמָּה אֲמַרְתָּ אֲזוּזִי הוּא וְאֶקְוֶה אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה כְּלֹמֶר בְּרָגַע שְׁאִמְרַת שְׂאֵתָה אֶחָד שֶׁל שְׂרָה מִיד קוֹפְצִים עַל שְׂרָה לְקַחְתָּהּ לְאִשָּׁה כִּי אֵתָה חֲשׁוֹב בִּינִינוּ.
 ועוד כתב בספרו "לב דוד" שזה רמוז במילים "אשת חיל מ'י ימצא" ר"ת אחים דהיינו אם אתה רוצה אשת חיל בדוק באחים. היו נשים מיוחדות שנכנסו לסיפורי התלמוד כגון ילתא אשתו של רב נחמן שהיתה בעלת דעה (ברכות נא ע"ב) והיו לה בקשות מיוחדות (חולין קט ע"ב) כגון לאכול בשר בחלב² וגם היא רמוזה במילים אשת חיל מ'י ימצא ס"ת ילתא.

² חולין דף קט ע"ב: "אמרה ליה ילתא לרב נחמן מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה אסר לן דמא שרא לן כבדא נדה דם טוהר חלב בהמה חלב חיה חזיר מוחא דשיבוטא גירותא לישנא דכוורא אשת איש גרושה בחיי בעלה אשת אח יבמה כותית יפת תאר בעינן למיכל בשרא בחלבא אמר להו רב נחמן לטבחי זויקו לה כחלי.

מכל זה למדנו שכאשר אדם בא להקים את משפחתו חובה עליו לבדוק באשה כמו חקלאי הבודק את טיב האדמה בה הוא נוטע אילנו ואת הזן אותו נוטע ובכך יקבל פירות נאים ומשובחים.

בא

הפרשה מלמדת אותנו על הלכות קרבן הפסח ואומרת:

(יב, מו) בְּבֵית אֶחָד יֹאכַל לֹא תִנְצִיא מִן הַבֵּית מִן הַבֶּשֶׂר חוּצָה וְעֶצֶם לֹא תִשְׁפְּרוּ בֶן

אומר לנו המהר"ל מפראג שהדגש כאן הוא על האחדות. אם נתבונן נראה שכל הלכות הקרבן סובבים על האחדות, כגון: גיל הכבש צריך לא לעלות על שנה אחת כדי לא לצאת מגבול האחדות. וכן איסור שבירת עצם מורה על האחדות. איסור לבשל במים רק צלי אש כי הצלי מצמית את הבשר לגוש אחד בעוד שבישול במים מפורר את הבשר. וכן "בבית אחד" ולא בשני בתים יש כאן מסר חינוכי חשוב על אחדות התא המשפחתי ועל חינוך הילדים לסיפור גאולת מצרים. החינוך היהודי אומר שצריך להיות סדר ולכן רק מי שנמנה על הקרבן יכול לאכול ולא באקראי. כל אלא מלמדים אותנו על החוסן של התא המשפחתי שאותו הקב"ה רוצה שנעצב וזה יחזק את האומה בכללה.

ומאחדות הקרבן לאחדות במשפחה. גם בין חתן וכלה צריכה להיות אחדות וזו נובעת מאהבה שהרי "אהבה" ו"אחד" הם אותה גימטריה והם שוות 13 והמסר בזה שברגע שיש אהבה בין שנים הם הופכים להיות אחד וענין זה רמוז במילה "אהבה" שהיא ראשי תיבות של: א'חד ה'ננו ב' ה'יינו. כולם מכירים את הסיפור על הרב אריה לויין זצ"ל שבא עם אשתו אל הרופא ואמר לו: "הרגל של אשתי כואבת לנו".

מה העומק של מילת אחד? אחד מורה על הקב"ה שהוא אחד ואין זולתו והוא השותף בבית החדש כמו שאמרו חכמים "שכינה ביניהם" ואנו מעידים עליו שהוא אחד כל יום פעמים ואומרים "שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד" וזו מצוות עשה והחינוך מנה אותה במצוה תי"ז. מלבד זאת יש מצוות "ואהבת לרעך כמוך" וזו מצוות עשה רמ"ג בחינוך. הסיום בתורה למצווה זו "אני יי'" ואמרו אם אתה אוהב את רעך כמוך גם אני רוצה להצטרף לקבוצה הזו ולכן אמר הקב"ה "אני יי'". מעתה נבין שכאשר החתן אוהב את כלתו גם הקב"ה רוצה להצטרף לבית זה ואז יזכו לבנים תלמידי חכמים ובנות יראות שמים כי יש שלושה שותפים לאדם אביו ואימו והקב"ה ובבית שיש אהבה יש גם את השותף השלישי.

הרב שמואל בן עמרם זצ"ל מחבר סדרת ספרים "ילקוט שבע" שואל מדוע דוד המלך אומר "ימי שנותינו בהם שבעים שנה" מה מילת "בהם" מוסיפה להבנת הפסוק הרי היה אפשר לומר "ימי שנותינו שבעים שנה" וההבנה לא נפגמה? ומתרץ שמילת "בהם" רומזת לשלושה שותפים שבאדם ואלו סופי תיבות של א'ב יהו-ה א'ם ומהם באים לו לאדם חייו שהם שבעים שנה ואם נבדוק:

$$אב = 3$$

$$אם = 41$$

$$יהו'ה = 26$$

$$סה"כ = 70$$

ראינו איפה כמה חשובה האחדות בבית ועל בני הזוג חלה חובה מוסרית להתגבש בינם לבין עצמם, לאהוב זה את זה ובכך יזכו לברכת השותף השלישי הוא הקב"ה.

בשלה

הפרשה מספרת לנו על המן שירד לבי ישראל במדבר:

(שמות טז) "וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְקַטֹּף מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אֶכְלֹן עֹמֶר לְגִלְגָּלֹת מִסֵּפֶר נַפְשֵׁיכֶם אִישׁ לְאִשׁוֹ בְּאַהֲלֹן תִּקְחוּ: (יז) וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמֶּרְכָּבָה וְהַמִּמְעִיט: (יח) וַיִּמְדּוּ בַעֲמֹר וְלֹא הֶעֱדִיף הַמֶּרְכָּבָה וְהַמִּמְעִיט לֹא הִחֲסִיר אִישׁ לְפִי אֶכְלֹן לְקַטֹּף: (יט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל יִתְרֵה מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר: (כ) וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה וכו'.

ראו כיצד הנשים במדבר היו צנועות הן כלל לא נזכרות רק כאן ברמז דק "איש לאשר באהלו תקחו" הגבר מביא את המן אל האשה הנמצאת באהל. מהיכן למדו הנשים להיות באהל? מאם האומה שרה שנאמר בה (בראשית יח, ט) "הנה באהל". עוד מלמדת אותנו התורה שהגבר הוא המביא פרנסה לבית ודבר זה נרמז בגמרא (נידה לא ע"ב) שדרשה מילת זכר "זה כיכר" כיון שבא זכר, בא ככרו בידו עיי"ש.

הנשים הצנועות באהל יצאו מן האהל לרקוד עם מרים וכך נאמר (שמות טו) ותצאנה כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות וכו'. כאן לומדים שנשים רוקדות עם נשים ורק להודות ולשבח את השם על חסדיו עם עמו וכן בשמחת מצוה. עוד ניתן ללמוד מזה שהגיל לא מונע את הריקוד כי מרים היתה בגיל 86 באותה העת והיא ארגנה את הריקודים וכך אמרו חכמים (גמ' מו"ק ט ע"ב) אשה בגיל 60 היא כמו בגיל 6 כששומעת תוף היא רצה.

אם כן מהפרשה למדנו את חובת הפרנסה המוטלת על הבעל ועל צניעות האשה הנמצאת באהל.

יתרו

בפרשה אנו קוראים את עשרת הדברות ובדיבר העשירי נאמר לא תחמוד בית רעיך לא תחמוד אשת רעך" התורה אוסרת עלינו את החמדה וזו מידה נשלטת שאם מתחזקים בביטחון בה' ניתן לשלוט על יצר החמדנות. אם אדם יודע שאשה פלונית אשת איש ידע בוודאי שאין היא מיועדת לו ועליו לחדול מלשגות בהבלים. ומכאן החשיבות לחזק את הקשר עם אשת נעוריו בשיחה, הקשבה ותשומת לב. על הבעל לשמח את אשתו ברגל על ידי שיקנה לה תכשיט קטן ואפילו שהיא אומרת שאין היא צריכה וכו'.

האם נוכל ללמוד על זוגיות ממשה רבנו? התשובה לא. לא נתין ללמוד ממשה רבנו אב הנביאים חיי זוגיות כשאר כל האדם כי יש לו ציווי "ואתה פה עמוד עמדי" וכן נאמר עליו "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא" אדם נביא כמשה לא נתין לשאול עליו שאלות ולא נתין ללמוד ממנו אנו החיים בתוך הגשמיות בצורה עמוקה. הנה בפרשה יתרו אומר לחתנו משה "אני חותנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עימה" והנה משה יוצא לקראת חותנו ואין אף איזכור שמשה נשק לבניו או שוחח עם אשתו ציפורה וכל זאת כי היה מנהיג ונביא ולא נהג כשאר כל אדם.

משפטים

אנו קוראים בפרשה:

וְאֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי וּבִשְׂרָב בַּעֲדָה טָרְפָה לֹא תֹאכְלוּ לְכָל־בְּשָׂרִים תִּשְׁלַכְוּ אֹתָם (שמות כב, ל). התורה מזכירה לנו שאנו עם מיוחד ולא ככל העמים. אנחנו "אנשי קודש" כלומר כלפי חוץ אנשים ככל בני העולם אולם פנימה שזו הנשמה שלנו היא קודש. מכאן ההבנה שגם התרבות שלנו שונה מתרבות הגויים. בעולם העתיק היוונים נהנו לראות אריה טורף בן אדם או גוליירים הורגים זה את זה. בימינו העולם התעדן מעט אולם אנו בני

ישראל לא נלמד מהם כיצד לאהוב וכיצד לנהל זוגיות. לנו הדרכות מפורטות עד למאד כדי לחיות בצותא. חיים על פי התורה יביאו אותנו לזוגיות מושלמת. התקשורת ששה כמוצאת שלל רב על כל מקרה של נפילה בבית חרדי אולם לא אומרת לנו שהבית החרדי הוא הבית היציב ביותר והשמח ביותר. לאחרונה נעשה מחקר על שמחה והתוצאה מדהימה ככל ששומרים על התורה כן השמחה עולה. כמובן אדם צריך לחוות את אשתו ולא לחיות לפי הספר.

"ובשר בשדה טריפה לא תאכלו" הפירוש המליצי יהיה: אל תתקרב לאשתך כשהיא אסורה בעל יקר אחרי "פסק זמן" מגיע "כיף כף". רבי מאיר היה אומר (נדה לא ע"ב) "מפני מה אמרה תורה נדה אסורה על בעלה שבעה ימים"? מפני שרגיל בה וקץ בה. אמרה תורה תהא טמאה שבעה ימים כדי שתהא חביבה על בעלה כשעת כניסתה לחופה". כן הריחוק יוצר **געגוע** והגעגוע יוצר **נענוע** והנענוע יוצר **שעשוע** (רעיון של הרב יצחק גינצבוג שליט"א). פירוש הבעל מתרחק מאשתו ואז הוא גם מתחזק בגוף ובנפש לקראת הייחוד. יחד עם ההתחזקות הוא מתחיל לחזר שוב אחרי אשתו אם זה במילה טובה או בקניית פריט שמשמח אותה וזה "נענוע". לאחר מיכן יש שעשוע יחדיו.

מה קורה בעולם. אומות העולם שטופות בזימה. הרב עמדין למד את השפה הגרמנית כדי לתהות על טיב תרבות אומה זו והמסקנה: "הכל מתחיל ונגמר בחיי מין". כלומר השירה והשיחה הפנאי המחשבות וכו' הכל נע סביב חיי מין. הרמב"ם כתב את המשפט הבא: רוב המחלות הבאות לאדם באו בגללו (הציטוט לא מדויק. נכתב מידיעה כללית). לאחר שנים פתחתי וקראתי את "פרקי רפואה למשה" שאלו ארבעה כרכים עבי כרס של רפואת הרמב"ם.

שם מתאר הרמב"ם שעיקר עיסוקו במצרים היה לטפל במחלות עגבת זיבה וכו' הבאות מריבוי התשמיש.

נחזור, התורה אומרת לנו שאנחנו "אנשי קדש". הרמב"ן אומר שקדושה ענינה פרישות. פירוש מריבוי אכילה ופרישה מריבוי קיבוץ הממון ופרישות מעריות. עלינו לדעת שזכינו להיות "אנשי קודש" ועלינו להיות ראויים לתואר המכובד הזה.

תרומה

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם" אנו יודעים את הכלל שקבע רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל שהמופע הראשון בתורה של מילה מסוימת שם שורשו. המילה "זאת" נזכרת בתורה לפנינו:

בראשית פרק ב

(כב) וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָעֵלֶּע אֲשֶׁר לָקֹז מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבָאָהּ
אֶל הָאָדָם: (כג) וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הִפָּעַם עֵצָם מִעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי
לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לָקֹזָה זֹאת: (כד) עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו
וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד:

הנה לנו שמילת "זאת" מורה באצבע על האשה. האשה משלימה את האדם להיות איש, להיות עבד ה' בכל רמח אבריו ושס"ה גידיו ולכן כתוב "בזאת יבא אהרן אל הקודש" רק אדם נשוי הוא אדם שלם ויכול הוא לבא אל הקודש. וגם דוד המלך היה בוטח בשכינה שהיא המייצגת את האשה הגשמית ואמר "אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח". גם הנביא ירמיהו אומר "אל יתהלל חכם בחכמתו...כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי נאם ה'" המתהלל רשאי להתהלל רק בידיעת ה' שבו. אם נשים לב יתהלל המתהלל השכל וידוע אלו ראשי תיבות של שם ה'.

נחזור, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחושת. אלו ג' דרכי התקשרות לאשה. זהב כאשר היא קצת עצובה עליך חתן יקר לשמח אותה. כסף זה כאשר היא שמחה ביותר עליך למתן אותה. נחושת מצב ביניים כאן עליך לרומם את רוחה ולהוציא אותה מן השגרה האפורה.

וְתִכְלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים תְּכַלֵּת הַכוֹנֶה שְׁבִנֵי הַזּוּג יִהְיוּ תְּכֵלִיתִים וִיכוֹנֶנוּ מַעֲשִׂיהֶם לְמַטְרָה הֵם בָּנוּ אֶת בֵּיתָם. עוד, גם במצבים קשים של נטל פרנסה עליהם לדעת לכלכל את ביתם כמו שעשו בדורות הקודמים בהם הפרנסה היתה קשה ביותר. ארגמן אלו כל מיני תקלות לא מתוכננות שהעצה לצלוח אותם היא להביט אל העתיד ולשאול: "איך נראה בעוד עשרים שנה?" "תולעת שני" צבעה אדום ושוב זה מורה על ימי מחלה שצריך להיות בבית עם הילדים וכו' והכל לטובה. "שש" זה פשתן צמח פשוט ביותר אבל אין הכשפים שולטים עליו ולכן העצה היעוצה לבני הזוג, גם אם ד' ברך אתכם בממון, אל תראו אותו בריש גלי הסתירו אותו והראו פשוטים. "עזים" מורה על עזות בעבודת ה' בכל מצב כמ"ש בבית אלקים נהלך ברג'ש: ב'רד ר'וח ג'שם ש'לג.

וְעֵרַת אֵילָם מְאֻדָּמִים וְעֵרַת הַתּוֹשָׁיִים וְעִזֵּי שִׁטִּים. עורות אילים מאדמים שוב רומז על קשיים ברכישת בית והעצה תפילה אל הו"ה שהוא בונה בית והרמז: ו'ערת א'ילם מ'אדמים ר'ת ג'ימ' הו"ה אה"ה וכן לימוד תורה הנרכשת במ"ח דרכים ונרמז ער'ת איל'ם מאדמ'ים ס"ת י"פ מ"ח וגם ג'ימ' תלמוד. "עצי שטים" רומז על כל מיני שטויות של הגיל הצעיר שכעת הם מתעדנים והופכים לעצים כגון: הקנאה של הילדות הופכת לחיקוי של צדיקים בבגרות וכו'.

שֶׁמֶן לְמָאֵר בְּשִׁמְיִם לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטָרֶת הַסַּמִּים: שמן למאור, השמן רומז על הארת פנים וזה חשוב לתת לבן הזוג לדבר ובן הזוג השני מחריש

ומקשיב. "בשמים לשמן המשחה" אלו הפרוטות לצדקה שראוי להפריש כל יום כדי להתברך וכן עזרה בלימוד תורה לזולת וזו היא "קטורת הסמים" כאילו כתוב שמים כלומר הפרשת מעות מזכירה את עשן הקטורת ומעות אלו שמים בצד לצדקה. רמז: קטורת הסמים גימ' "תן לי מהממון צדקה".

אֲבִנִי שֵׁהֶם וְאֲבִנִי מִלֵּאִים לְאֶפֶד וְלִזְשָׁן: אבני שהם זה עידוד לזולת שהרי "חזק חזק חזק" גימ' שהם. "אבני מלאים" זו היכולת למלא מקום אחרים בחזנות, קריאה בתורה, בישולים וכו' מילת "אבני" רומז תהיה מסוג האנשים הבונים כלומר הנותנים לחברה ולא מהיועצים. "לאפד" אפד גימ' פה וזו העזרה בלימוד תורה. חשן ר"ת למפרע נ'תינה ש'ל ח'סד שאלו הפרוטות הנז'.

אם כן ראינו שלל עיצות והדרכות כיצד להקים את המשכן הפרטי וכן בהמשך נלמד כיצד לשכלל אותו עד למצב של "והיו הכרובים (כלומר החתן והכלה) פורסי כנפיים (נושאים ידיהם בתפילה) למעלה...ופניהם איש אל אחיו".

תצוה

"ואתה תצוה" זו הדרכה לבעל הבית שיהיה הוא המצוה. אל לו לחשוב שהדברים יסתדרו מאליהם אלא עליו לתכנן את הדברים וליישם אותם אחר כך כפי שתכנן. כגון: ליל הסדר או סעודת פורים או יום הולדת או מסיבת בר מצוה או חתונת בן או בת. כל דבר טעון תכנון ולכן "ואתה תצוה".

יאמר האדם אם כן אני מחליט, כאן באה התורה ואומרת "ואתה" אתה יחד עם אשתך לא "אתה" אלא "ואתה" וכאן הסוד הגדול של בית מתוקן בו הבעל מתייעץ עם אשתו.

אומרת התורה "ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור" הנה כדי להוציא שמן כתית צריך הרבה עצי זית ולכן הציווי על בני ישראל ולא על הכהנים שזו מצוה המוטלת על הציבור.

שמן זית זך ר"ת גימ' שד"י ויש לבדוק את המזוזה פעמיים בשבע שנים. "כתית" זה עמל חינוך הבנים שאינו מובן מאיליו אלא כדי להפיק שמן כתית כמה עמל ויגיעה יש כאן: נטיעה, המתנה של ג' שנות ערלה, טיפול, החזקה, השקאה, דיני שנה רביעית, הפרשת תרו"מ מעשר שני/עני חילול מעשר שני זהירות מתולעים, עטינה, כתישה והפקת השמן כך כדי לגדל ילד יהודי אוהב את אביו שבשמים ורץ אחרי מצוות יש לעמול קשה יותר משמן זית הנז'.

ענין השמן של המנורה נזכר כאן ונזכר בפרשת צו והנה הקשר מענין כאן תצוה ושם צו והמשותף הן אותיות "צו". מה מיוחד באותיות אלו? אומר הרב יצחק גינזבורג שליטא שהן באות לרמז על עבודת ה' האידאלית בלב ומח. יש העובדים את ה' בלב בהתלהבות אבל לא עובדים אותו במח כגון התפילה לאחר זמנה. יש עובדים אותו במח אבל לא בהתלהבות. השילוב בין ב' עבודות אלו הוא האידאלי. ניתן לראות זאת בצורה חשבונית. לב=32 מח=48 מכנה משותף בין מח ולב הוא צו=96. בחיי המשפחה זה אותו הדבר. יש אדם האוהב את אשתו אבל זה נשאר אצלו במח והוא לא אומר לאשתו "מתוקה שלי, אני אוהב אותך" יש מי שהוא מכרכר סביבה עד ששוכח מהעבודה הראויה לו. המיזוג הוא להחמיא לה ולצאת לעבודה.

ויקהל

לעתים נדרשים אנו להביט על העבר כדי לקבל כח לעתיד. המבט לאחור אומר לאדם ראה היתה עץ יבש והיום בנים סביב שולחן וכשם שהצלחת בבנים ובנות כן תצליח בעזרת השם בלימוד התורה ובפרנסה. מה ענין

השבת במלאכת המשכן? התשובה חלק מהקמת המשכן זה נתינת זמן לשבת. יש לשבות מהריצה האינסופית של טרדות היום יום ולצאת לחופשה זוגית כדי לשקם מחדש את רתמות האהבה ולתחזק את האהבה שנשחקה מנטל החול וכובד האבן. זו מטרת השבת שישבות אדם מעסקיו ויביט אל נקודת הקודש פנימה ויזכור ימים בהם היה ריוק וכמה התפלל לאשה חסידה וטהורה ובכך יעריך מחדש את אשתו בריתו זו המסייעת לו כל ימי חלדו עד ימי חדלו. התורה אומרת לנו "ששת ימים תעשה מלאכה" תעשה בצירי כלומר עליך להשתדל בפרנסה אך לא להשתגע ממנה/עליה. ששת ימי המעשה נועדו לעמל גשמי ורוחני אך לא יותר מדאי, יש חובת השתדלות מחד אך לדעת שהפרנסה היא בידי שמים כמ"ש אל תיגע להעשיר מבינתך חדל. וזו ההדרכה לזוג הצעיר שמדי פעם יצאו לנופש וימשיכו את הקדושה והטהרה לקן הטרי.

פקודי

בפרשה מלמד אותנו מרע"ה על החובה של מתן דין וחשבון של הכנסות והוצאות המשכן ומזה נלמד לבית הפרטי. כאן יש להעיר שמי שיש לו יכולת שיתן מעשר כספים או לפחות חצי ממעשר לצדקה ובזה יעשיר ויבריא ויעלה מזלו.

בסוף הפרשה כתוב שמשם רבנו הקים לבד את המשכן זה דבר שקשה להבין כיצד יתכן שמה שלא הצליחו הרבה אנשים עושה משה לבדו. אבל כאן ראוי לקרוא פסוק אחד קודם והוא "ויהי באחד לחודש השני הוקם המשכן" ואח"כ כתוב ויקם משה את המשכן. והשואל ישאל הרי אמרת שהוקם המשכן אם כן מדוע איפה לשנות זאת? אלא, הפסוק הראשון מדבר על המשכן הרוחני והשני על המשכן הגשמי. גם אתם זוג צעיר בונים בית גשמי אבל למעלה נבנה הבית הרוחני שלכם. הבית הזה נבנה במקביל

לבנין הבית הגשמי והוא משקף את מעשיכם למטה. וכך אמרו במדרש על בית המקדש בשירת הים כתוב "מכון לשבתך פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיך" ואמרו אל תקרי מכון אלו מכוון, מלמד שבית המקדש למטה מכוון הוא מול בית המקדש למעלה. כך פסק הרמב"ם בהל' בנין בית הבחריה ואומר "מקום המזבח מכוון ביותר וכשבנו אותו בימי עזרה העידו על המקום ג' נביאים שהיו עמהם חגי זכריה ומלאכי. למדנו איפה שיחד עם בנין הגשמי אתם בונים בנין רוחני והוא העיקר.

ויקרא

ויקרא אלף זעירא. לעיתים אנו נדרשים להקשיב ולהקשיב ואז אנו מרגישים זעירים. אנו מן הסתם נעדיף לדבר אבל כעת אנו נדרשים להקשיב. האם משה רבנו נהיה זעיר מזה שהוא כתב א' זעירא? באים חכמים ואומרים שדווקא מאות א' זעירא קרן אור פניו. אנו שואלים מה הקשר? והתשובה, כמות הדיו הרוחנית שקיבל משה רבנו הייתה מדודה לכל אותיות התורה וכעת נותרה בקולמוס טיפת דיו ואותה מרח הקב"ה על מצחו של משה ומזה קרן עור פניו. מכאן ראינו שמי שמקטין את עצמו הוא הגדול.

צו

זאת תורה העולה היא העולה. בת קול מהדהדת באוזנו "עולה היא העולה" אדם צריך לעלות בכל עת ובכל יום וזו ההנאה שיש לאדם להיות מוסיף והולך. וכך אמר דוד הע"ה "אזמרה לאלקי בעודי" כלומר אני מזמר ליי' בעוד טיפת התקדמות שהיתה לי היום או השבוע. מספרים על הרב סעדיה גאון שהיה נעלם בקביעות בין השעות ארבע לחמש אחר הצהרים. תלמיד סקרן אחד גילה שהרב סוגר את עצמו בחדר. התלמיד שאל את הרב לפרש התנהגות מוזרה זו. ענה הרב ואמר: פעם אחת הייתי בנופש בצימר כשעמדתי לצאת מהצימר בעל הצימר ליווה אותי עד היציאה והנה ניגש יהודי מהרחוב

ואמר בקול "שלום עליכם כבוד הרב סעדיה גאון" בעל הבית שלא הכיר אותי כמעט התעלף ולאחר שהתאושש ביקש ממני סליחה ומחילה על שלא נהג בי כבוד הראוי לרב סעדיה גאון. אז אמרתי לעצמי שגם אני בעצם צריך לבקש סליחה מהקב"ה שלא נהגתי בו בכבוד הראוי כשהייתי בגיל צעיר. ובשעה שאני נכנס לחדר אני מבקש סליחה מהקב"ה שלא נהגתי בו בכבוד הראוי. מכאן למדנו שיש להוסיף כל יום משהו חדש בתורה מצוות חסידות וקבלות שונות כדי להאדיר את האדם שבנו.

שמיני

שמחה גדולה הייתה ביום הקמת המשכן עד שכתוב בספר סדר הדורות שיום זה נטל עשר עטרות כלומר עשר סוגי שמחות. כן כל התחלה זו שמחה גדולה וגם זוג צעיר זו התחלה וזו שמחה גדולה. עליכם לחרוט היטב את ימי הרווקות ואת ימי התפילה וההשתוקקות לבן או לבת זוג ולשמור אותם לשנים הבאות. אחד הרבנים הגדולים אמר לבחור ישיבה שהיה קצת עצוב מאשתו ואמר לו "אם תזכור את ימי רווקותך מיד תתחיל לשמוח". ובכן עלינו לדעת שבית האדם והאדם הם משכן קטן. כל הפריטים שיש במשכן יש לנו בצורה זעירה בבית. למשל ארון הברית שבו היו הלוחות זו הספריה התורנית שבבית. שולחן לחם הפנים זה השולחן בו אוכלים ביום שבת. המזבח החיצון זה השולחן של יום יום. המנורה במקדש אלו נרות שבת. מזבח הקטורת אלו התפילות שהאשה מתפללת בזמן הדלקת נרות וכמו שאמר דוד המלך "תיכון תפילתי קטורת לפניך" כי התפילה עולה מלמטה למעלה וכן עשן הקטורת עולה מלמטה למעלה. הקלעים של המשכן אלו קירות הבית. הכיור וכנו אלו הברזים והנטלות שבבית. המלבי"ם בחומש שמות מראה כיצד כל הפרטים שמנינו כעת נמצאים בגוף של כל אחד מאיתנו: ארון הברית זה המוח שלנו הנמצא

בתוך קרום המוח בגולגולת. המנורה זו היכולת להפיק ידע מהחכמה שבמח. מזבח הקטורת זה הלב שמזקק את הדם ומעלה דם נקי למח וכך היה עשן הקטורת מרחיק פגעים ומזיקים ומוריד ברכה לעולם. מזבח העולה הוא המזבח החיצון זו הכרס שלנו המעכלת את המזון. הקלעים אלו הצלעות. כאן מוסיף המלבי"ם רעיון עצום לזוג הצעיר. אומר הרב במשכן היו עשרים קשרים לצד דרום וכן עוד עשרים קשרים לצד צפון ובצד מערב היו ששה קשרים ועוד שני קשרים בירכתיים ובסך הכל היו ארבעים ושמונה קשרים. בגוף האדם יש עשרים וארבע צלעות אולם אם נוסיף את הצלעות של בן או בת הזוג נקבל בדיוק את מספר קרשי המשכן ומכאן מסר לזוג הצעיר רק כשאתם אחד אתם משכן. אם כבר דיברנו על הקרשים נזכיר רעיון נוסף מהמלבים והוא שהבריח התיכון שהיה מבריח בתוך הקרשים מן הקצה ועד הקצה הוא בגוף האדם חוט השדרה שמחבר את המח הקטן עם הגוף עד עצם השדרה האחרונה. למדנו היום שזוג שבנה בית בנה משכן קטן בישראל וכשיש הרבה משכנות כאלה יבנה המקדש במהרה.

תזריע

אשה כי תזריע וילדה זכר. שואלים המפרשים במדרש והיכן נעלם ההריון? וכי תשעה חודשים הם ענין של מה בכך? ומתרצים שמרגע שנודע לאשה שהיא בהריון אינה פוסקת לדבר על כך בשיחת חברות ואומרת בודאי יש לי בן זכר. ומה המסר מדברי החכמים במדרש? המסר הוא שכל מעייני ורעיוני האשה זה שבעלה יעריך אותה ולכן משתוקקת היא לבן או בת כי זה מחזק את כבודה בעיניו. ראו כיצד נאבקו רחל לאה להביא ילדים. היום במשפחות חרדיות קיימת תופעה דומה, רצון חזק למשפחה גדולה. יש ספר הנקרא "דגל מחנה אפרים" כתב אותו נכד הבעל שם טוב והוא אומר שהאשה כאן זו התפילה שלנו. כי תזריע הכוונה שהיא עושה פירות.

וילדה זכר כלומר הבקשה נעשית. המסר הוא שחשוב שהתפלה לא תהיה עקרה אלא עושה פרי.

גם אנו כעם צריכים להיות עם פורה הנושא חן בעיני אלוקיו.

מצורע

זאת תהיה תורת המצורע. מאמר זה נכתב בתקופת מגיפת הקורונה רח"ל. הלכות מצורע נראו עד היום הלכות מוזרות ביותר ופתאום בימי הקורונה הן מובנות מאד:

א. אנו נדרשים ביציאה למרחב הציבורי לשים מסיכה על הפנים כדי לא לנשום אויר רעיל שפולט חולה קורונה. זו בעצם ההלכה שמי שנכנס לבית שיש בו מצורע נהיה טמא.

ב. אנו נדרשים להשאר בבית למעט יציאה דחופה לצורך מזון וכו'. זו בעצם ההלכה שעל המצורע להיות מחוץ למחנה שבעת ימים.

ג. אנו נדרשים לחטא את הידיים ולשמור על רמת נקיון גבוהה מאד וכו'. זו בעצם ההלכה שבה נאמר שאם המצורע ירק על הבריא הוא טמא.

ד. חכמים אומרים שצרעת באה בגלל גסות הרוח ובגלל לשון הרע ולכן התיקון הוא על ידי צפרים שלא נותנות מחסום לפיהן. יתכן וחטאנו בשיחה בטילה ולשון הרע ורכילות ולכן באה עלינו הבעיה הזו.

חכמים דימו את האשה ללבנה שלעתים מתמלאת ולעיתים חסרה. יש מצבים שאין לגשת אל האשה וההפך. בתקופה הזו לא אסרו חכמים שיחה עם האשה ומותר להחמיא לה ולתת לה דברי שיר ושבח על מעשיה וזה מעודד את האשה. בעל חכם ישבח מעשה ידי אשתו בעיני חמותו וירויה כפליים הן מצד חמותו והן מצד אשתו. בעל כזה אינו צריך לבקש מאשתו שתבשל, היא תעשה זאת במרץ רב ובחשק ביודה שבעלה זוכר לה כל מעשיה לטובה.

אחרי מות

בפרשה יש ללמוד הרבה על זוגיות. מיד בפסוק הראשון אנו נזכרים בבני אהרן הצדיקים נדב ואביהוא שחטאו בזה שהביאו אש זרה. ספר הזוהר (נח עג ע"ב) מסביר לנו שאין להבין את מה שאמרו שתויי יין היו כפשוטו. לא יעלה על הדעת ששתו יין ונכנסו להקטיר קטרת. אלא שסורי הגפן הנכריה בלבלה דעתם שזו אשת השטן ורצו לתקנה ולהכניסה לעולם הקדושה והיא "אש זרה" היא זרה למקדש ולקודש וזה חטאם. גם כאן זוג צעיר ויקר, אל תכניסו לבית אש זרה והכוונה לכלים אלקטרוניים ללא סינון מתאים בדיוק כפי שאינכם רוצים נחש מאולף זוחל בסלון.

בהמשך הפרשה אנו רואים כיצד אהרן הכהן הגדול מכפר עליו, על אחיו הכהנים ועל כל קהל ישראל. ראו שאשתו זוכה לייחס מיוחד "וכפר בעדו ובעד ביתו" בתחילה. אמרו חכמים (יומא ב עא) ביתו זו אשתו. כך אמר רבי יוסי (שבת קיח עב. גיטין נב עא) "מימי לא קראתי לאשתי אשתי ולשורי שורי, אלא לאשתי ביתי ולשורי שדי". מכאן שהבית של האדם אינם קירות הבית אלא לב האשה. וכאן הבן שואל למה קרא לשור שדה ומה ענין השור והשדה לאשה והבית? הרב בן איש חי בפירושו לאגדות אומר שעל האדם לדבר בצנעה.

קדושים

קדושים תהיו, אומר הרב אור החיים הקדוש אין כאן יש כאן הבטחה. יש כאן הבטחה שכל עם ישראל יגיעו למעלת הקדושה. מה היא הקדושה? אומר הרמב"ן פרישה מדבר מותר נקראת קדושה. כגון מותר לאכול והאוכל מעט מחיה את גופו ומחזק את נשמתו. אומר הרמב"ן אל תהיה נבל ברשות התורה. ומכאן לנושא הזוגיות שאפשר להכיע איתו למעלות נישאות ורמות וההפך והכל בזיכוכ האישיות של האדם. כך נוהגים לפרש "זכו שכינה

ביניהם" שאם זיככו את עצמם הרי ששכינה נמצאת ביניהם. זוג צעיר ויקר לפניכם התחלת בנין בית אולם לפניכם אתגרים לא קלים והעיקר לדעת לתת מקום לאחר ולשונה ולמעט את הרצון העצמי לכבוד.

אמור

כתוב בפרשה "כי אם לשארו הקרוב אליו" כתב רש"י שארו זו אשתו. נשאלת השאלה, אם היה לתורה לכתוב "הקרובה אליו" ענה על זה הרב שבתאי בס מפראג בבאורו "שפתי חכמים" שכל מקום שנאמר "שאר" היינו שאר בשר ולכן נקטה התורה לשון זכר כי הכוונה על המילה בשר שהיא לשון זכר.

הבה נתבונן במילה "שארו" מילה זו מזכירה לנו את המילה שארית. הנביא ירמיהו (כג, ג) אומר: "וְאֲנִי אֶקְבֵּץ אֶת שְׁאֵרֵי־צֹאֲנֵי הָאָרֶץ" כלומר בזכות האשה תהיה לגבר שארית בארץ.

פירוש נוסף למילה שאר במובן של שאור וכך אמרו חכמים (כתובות י ע"ב) כשם שהשאור יפה לעיסה כך הדמים יפים לאשה. ועוד כל אשה שדמיה מרובים, בניה מרובים. הרי שמילת שאר מראה על התסיסה והחום הטבעית שיש באשה ובימינו נאמר אשה כולה אש. תשאלו הרי גם במילת איש יש אותיות אש? התשובה אצל האשה אין הפסק של אות בין א' לש'. תגידו מה זה משנה? זה משנה ויש לכך התייחסות במקורות (עיינו סוטה יא ע"א).

פירוש נוסף שאר מלשון משארת היינו תנור. האשה נותנת חום ואהבה לבעל וילדים.

פירוש נוסף מלשון "שארה" הגמ' כתובות מז אומרת שאלו המזונות. דהיינו האשה בדרך כלל אופה מבשלת ומכינה את המזון בבית.

פירוש נוסף מלשון ענוה כמ"ש וישארו שני אנשים במחנה" וכן מ"ש בנעמי "ותשאר נעמי מאישה".

מה אנו לומדים מהמילה "שאר"? הכל נכון. הכל בזכות האישה: הילדים שהם דור ההמשך, החום ואהבה, האוכל והעוגות, והענוה לומדים מן האשה שלמרות שהכל ממנה בקושי אומרים לה תודה והיא ממשיכה להיות עמוד הבית.

הבה נזכור להגיד תודה לאישה, האם, הרעיה והתנור.

בהר

הפרשה מסיימת "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו" מכאן אמרו מה שבת לעולם אף מקום המקדש לעולם. וכך פסק הרמב"ם (הל' בית הבחירה פ"ז הל"ז) שבית המקדש אע"פ שחרב בקדושתו הוא עומד. ולענין הזוגיות ניתן לומר שהתורה הסמיכה את השבת למקדש לומר לך ששניהם קודש, השבת נקראת שבת קודש והמקדש שמו מעיד על קדושתו. כשאדם נושא אישה אורמ לה "הרי את מקודשת לי" יש כאן קשר של קדושה. הקדושה בין בני הזוג זה הייצוג של השותף השלישי במשפחה שזה הקב"ה כמ"ש זכו שכינה ביניהם. שמירת השבת בהקשר לזוגיות נרמז כנביא (ישעיה נו, ד) "כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבָּתוֹתַי וּבָזְרוּ בְּאֲשֶׁר זֻפְצָתִי וּבְמִזְבְּחֵי יִקְיָם בְּבִרְיָתִי" וספר הזוהר מפרש (יתרו פט עא) שהכוונה לתלמידי חכמים הפורשים מנשותיהם כל ימי השבוע ושומרים את הייחוד שלהם לליל שבת, הם זוכים לגן עדן. נמצאנו למדים שיש קשר נוסף בין שבת והמקדש. המקדש כשמו מקום הקדושה וזו שורה בין בני הזוג. השבת היא המקשרת בין בני הזוג ומביאה שלום בבית.

בחקותי

אנו רואים בפרשת התוכחה שהם הולכות בסדרות של שבע שבע ורש"י מונה את התוכחות. המספר שבע חוזר בין חתן וכלה בשבע ברכות ובשבעה ימים. האם יש קשר בין שבע תוכחות ושבע ברכות. התשובה שיש קשר. אנו נחשבים אשה של הקב"ה והוא קנה אותנו לעם במעמד הר סיני וכתר עמנו ברית בדיוק כמו אשה הכורת ברית לבעלה. המספר שבע חוזר גם בשבעת ימי השבוע ובשבע שמיטות וכן בשעה שאדם נפטר יושבים עליו שבעה. העניין שמספר שבע זו הנהגת העולם שלנו הנקראת הנהגת המשפט והיא מוכרת לנו משבע שבתות של ספירת העומר שאלו ספירות חסד עד מלכות. לכן באה התוכחה בשבע ולחתן וכלה מברכים שבע ברכות.

במדבר

אנו קוראים בפרשה:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר סִינִי בְּאֶהָל מוֹעֵד בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּשָּׁנָה
הַשְּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר:

ולענייננו, רוב ככל בתי בני ישראל שני בני הזוג עמלים לפרנסת הבית. הבעל כאן ואשה כאן והם טרודים במעשה דיבור ומחשבה וכו'. במעשה אלו הנסיעות היומיות לעבודה, העבודה הקשה והנסיעה חזור. גם בבית צריך להגיב לכל מיני הודעות מתפרצות מהמכשיר הסלולארי. ברם, מצב זה יוצר ריחוק רגשי בין בני הזוג ואת זה באה התורה לחזק. המצב השגרתי של המרוץ היום יומי לפרנסה נקרא "מדבר סיני" המדבר ללא מים ואדרבא יש בו נ'חש ש'רף ע'קרב צ'מאון (דברים ח, טו) שאלו כחות שליליים ביותר ויש בכחם לפרק זוגיות. אולם יש את יום השבת והחגים שאלו ערי מקלט בהם אין מכשירים ניידים ויש כח ופנאי לפעילות משותפת וזה "אהל מועד" זמן של מועד כלומר זמן מיוחד להתוועדות והתחברות.

ולכן כתוב "באחד" אחד גימ' 13 כמו "אהבה" אבל כתוב ב'אחד כלומר פעמיים אחד שזו אהבת איש לאשתו ואשה לבעלה. אומרת הרבנית ימימה: האם את שומרת לבעלך חיוך? כלומר כמו שאת מתכננת בישולים וקינוחים לשבת עליך לתכנן חיוכים ובדיחות לבעלך. כאשר יש ב'אחד אז מופיע הקב"ה שאותיות שמו גימ' כ"ו שהם פעמיים אחד ואז הוא מסייע לקשור את בני הזוג בעבותות אהבה.

"לחדש השני" על כל אחד מבני הזוג לחדש את השני, כלומר לגוון את עיסוקי הפנאי, לטייל מידי פעם, לשנות ראש ואוירה. "בשנה השנית" שעניין זה יהיה קבוע שנה אחרי שנה ואז "לצאת מארץ מצרים" יוצאים מן המיצרים שאלו מועקות מצטברות המחמצות את החיים. אנשי הרפואה אומרים שכאשר יוצאים לטיול המח מפריש הידרופינים ואלו גורמים לשמחה והנאה. אנשי הסוד אומרים שכאשר יוצאים לטיול מתלווים נשמות של שדות למטייל ומחדשים לו חידושי תורה שלא נמצאים בבתי המדרש. בין כך ובין כך האדם מתחדש והאוירה בבית שמחה ובריאה. שכך יהיה תמיד.

נשא

בפרשה אנו קוראים את ברכת הכהנים הפותחת "יברכך ה' וישמרך" היכן שיש ברכה חייבת להיות שמירה שאל"כ הברכה תתבזבז. במדרש אמרו "יברכך ד' בבנים וישמרך בבנות". מדוע ייחס את הברכה לבנים והשמירה לבנות? אמרו (גמ' נדה) כשבא בן זכר באה עמו ברכה ודרשו "זכר" זה כיכר כלומר בא עם כח פרנסה. ועל נקבה דרשו "נקיה באה" כלומר מוכנה לעזור אבל אינה מפרנסת. בימינו הנשים נושאות בעול הפרנסה עם הבעל והן בבחינת ברכה. אבל הוסיפו להסביר שלגבי נקבה נאמרה שמירה כי ההורים דואגים על הבת יותר מאשר על הבן. בהקשר לזוגיות ניתן לומר

שהברכה בבית באה מן האשה והשראת השכינה בין בני הזוג ולכן צריך שמירה כדי שהשפע ישמר.

בהעלותך

בהעלותך את הנרות. הנרות אלו הילדים. כל ילד הוא נשמה טהורה, כמ"ש נר ד' נשמת אדם, הניתנת להורים כפיקדון לגדלו ולחנכו לתורה ומצוות עד שתהיה שלהבת עולה מאליה כלומר שיעמוד על דעתו ויקיים תורה ומצוות מרצונו. אם נתבונן בפסוק הראשון נראה שהמנורה כתובה עם אות ו' כך: מנורה ואילו בפסוק הבא וזה מעשה המנרה כתוב מנרה ללא ו'. העניין הוא שהמנורה עם ו' זו הדמות האידאלית שאליה שואפים ההורים לחנך ואילו מנרה ללא ו' אלו הילדים שהם עדיין לא מושלמים ויש להביאם למדרגת מנורה. עוד, שש הנרות צריכים להיות נוטים אל הנר האמצעי והכוונה שמותר לחנך את הילדים את חכמת החשבון ואת חכמת הטבע אולם הם צריכים לינק מהתורה שזה הקנה האמצעי. בסוף ההפטרה של הפרשה אומר הנביא "לא בחיל ולא בכח, כי אם ברוחי אמר ד'" והכוונה בזה שאת המשפחה צריכה להוביל רוח גבוהה שמושכת את ההורים ואת הילדים לפסגות חדשות כל פעם מחדש ממדרגה למדרגה ובכך ישררו שקט ושלוה בבית כי אם מתבוננים אל פסגת ההר הקוצים והבורות לא מפריעים.

שלה

אנו קוראים "אפס עז העם היושב עליה וכו'" הפרשה מלמדת אותנו כיצד להתבונן על המציאות ובעיקר כיצד לפרש אותה. הנה ארץ המניבה פירות כבירים כאלו אמורה להיות משאת לבם של כל בני תבל. כתוב במדרש שאדם היה מביא גרגר ענבים אחד וממנו היה מושך יין כל הקיץ הוא ובני ביתו. אם כך נשאלת השאלה מדוע נתנה כל העדה את קולם בבכי

בלילה ההוא? התשובה היא פרשנות מסולפת של המרגלים, עיצוב דעת קהל והשתקת הקולות השפויים. ממילת אפס מתחיל הפירוש העצמי שנותנים המרגלים למה שראו בארץ ישראל. רש"י אומר לנו שהקב"ה נתן בהם מגיפה שהפילה בהם חללים כדי שיהיו עסוקים במתייהם ולא יחושו למרגלים. המרגלים לא ראו את ידו הטובה של ה' בדבר ואמרו שהארץ אוכלת יושביה. ויהס אותם כלב. מה פירוש ויהס? אומר המדרש שעלה על ספסל וצעק הסו הסו ולא שתקו כדי לשומעו. כאשר פתח בגנאי ואמר וכי רק דבר זה עשה לנו בן עמרם? מיד שתקו כי קיוו לשמוע דברי גנאי על בן עמרם. כלב ניצל את השקט שנוצר ואמר "עלה נעלה וירשנו אותם כי יכול נוכל לה" ובזכות זה נכנס לארץ ישראל וקיבל את קרית ארבע לנחלה. הפרשה מלמד אותנו שיש לראות בעין טובה כל דבר ולא לחפש היכן טעה בן הזוג. יש לפתח עין טובה ולא את כל דבר בצורה החיובית בלבד. הרב יצחק פנגר שליטא מספר על בית מלון בו נתן הרצאה לנופשים והנה מגיע להרצאה נופש מוזר שלקח שלושה כסאות ושכב עליהם לכל אורכם. הרב בליבו הקפיד על הישיבה המוזרה אך שתק. בסוף ההרצאה ניגש אליו אותו אדם ואמר יישר כח כבוד הרב, עשיתי מאמצים כבירים להגיע להרצאה שלך. אני עם פריצת דיסק ועם כדורים משככי כאבים אולם התגברתי על כל זה והגעתי להרצאה. מכאן למדנו שיש לראות את האחר בעין טובה ולא ללמד חובה על כל מה שנראה בעינינו לא תקין.

קורח

הפרשה בפסוק הראשון אומרת לנו "ויקח קורח...ואון בן פלת בני ראובן" בהמשך הפרשה נעלמו עקבותיו של און בן פלת. המדרש (במדב"ר יח, כ) מספר לנו "אמר רב, און בן פלת אשתו הצילתו ואמרה לו מה לך עם מחלוקת? אם אהרן זוכה הוא כהן גדול ואתה תלמידו. אם קרח כהנא גדול

אתה תלמידו. אמרה לו יודעת אני כל קהילת קורח קדושה שנאמר בה "כי כל העדה כולם קדושים" מה עשתה? השקתה אותו יין, והשתכר ונתנה לו לישן במיטה. והיא המתינה בשער היא וביתה ופרעה ראשה ושערותיה היו גלויות. כל מי שבא לחפש את און בעלה, כיון שראה אותה מיד חזר. בין כך ובין כך נבלעו קורח וכל עדתו וזה הוא מ"ש (משלי יד) חכמת נשים בנתה ביתה וכו'.

מכאן אנו רואים כי לאשה גורם רב השפעה בעיצוב הפנימי של הבית.

חקת

זאת חקת התורה. העולם שואלים מדוע לא נאמר כאן "זאת חקת הפרה"? כמו שמצות הפסח נאמר "זאת חקת הפסח" (שמות יב, מג). תשובות רבות נאמרו. ואנו נאמץ כאן את התשובה שבעצם כל מצוות התורה הם חוקה אחת גדולה. מתוך תובנה זו נעיין במצוות טהרת המשפחה. העולם שואלים מה זה משנה אם טובלים במקווה או בבריכה? מה מקלחת זה לא טוב? ובכן התשובה לכל אלו "חוקה חקקתי גזירה גזרתי ואין לך רשות להרהר אחרי". אם נבין שאנו לא מבינים, נקבל בהבנה את מצוות התורה. בעצם לחוקי טהרת המשפחה יש גם הסבר הגיוני והיה רופא שכתב על כך בארוכה כשהוא מוכיח מדעית שיש הבדל בין טבילה במים שאינם שאובים ובין מים שאובים.

שמעתי **סיפור** מפי הרב סורוצקין שליט"א נכבד הרב זלמן סורוצקין בעל

מחבר "אזניים לתורה" וכך סיפר:

בבית חולים "העמק" בעפולה שכבו להם שני חולים. והנה לפתע נכנסו שני חרדים מבני ברק לבקר את הקיבוצניק מדגניה. לאחר שיצאו שואל האחד את השני איך אתה מכיר את החרדים האלה? עונה לו הלה: אלה

בני. בניך?! תמה הרי אתה קיבוצניק. שאל אותו "יש לך שעה פנויה"? שעה ענה הלה? הרי אנו כאן שוכבים ימים, בוודאי. הבה נשמע את הסיפור שלך.

ובכן הימים ימי השואה האיומה ואני מגיע לארץ ישראל ומתגלגל לקיבוץ דגניה בתור מתנדב. לאחר שנת התנדבות חשקתי במתנדבת חרוצה וביקשתי את ידה. היא אמרה לי לבוא בעוד שבוע. לאחר מיכן נודע לי שבאותו שבוע נסעה לרב הראשי של טבריה לשאול אותו שאלה. לאחר שבוע אמרה לי אני מוכנה אבל בתנאי שנקפיד על טהרת המשפחה. טהרת המשפחה? מה הפירוש שאלתי, אם הכוונה לטוהר מידות ונאמנות בוודאי שאני מוכן. לא, אתה לא מבין וכאן היא נתנה לי הסבר מפורט על כללים נוקשים שבן אדם רגיל לא מסוגל לקיים. אמרתי לה שאני לא מוכן לחיות כך ונפרדנו. לאחר חצי שנה פניתי אליה שוב ואמרתי לה שאני מסכים לכל התנאים. מאז הסתרנו בקיבוץ חילוני שאנו מקפידים על טהרת המשפחה ולא שמו לב לכך שתמיד כשיש נסיעה לאזור טבריה תמיד אשתי מוכנה ליסוע לשם וכך ניצלה את הנסיעות לטבילה במקווה טהרה או בכנרת ואיש לא חשב שאנו שומרים על טהרת המשפחה. נולדו לנו ילדים והם קבלו חינוך רגיל של הקיבוץ. הם התגייסו לצבא ובחודש אלול הרבנות ערכה מסע התעוררות והחיילים התעוררו לשעה אולם בני התעוררו לגמרי ואחרי השירות הצבאי נרשמו ללימודים בישיבה בבני ברק. אז זהו הסיפור שלי.

ובכן, אין לנו להרהר אחר חוקי התורה כי הקב"ה התבונן בתורה וברא את העולם. האם יעלה על הדעת שאדם ינסח ספר החזקת רכב לרכב טויוטא שקנה? הרי רק היצרן קובע את התחזוקה. כך התורה היא היצרן והיא המתחזקת את העולם. חוקה חקקתי, גזירה גזרתי ואין לך רשות להרהר אחרי.

בלק

וישב ישראל בשטים. דעו לכם זוג יקר צעיר וטרי. היום שמעתי נתון מדהים. יש ברבנות תל אביב שבעה הרכבים של בתי דין והם מנפיקים 400 גיטין בשבוע ועדיין לא עומדים בעומס הבקשות לגירושין. הסיבה לגירושין שהפכה למכת מדינה נעוצה במילים הללו: "וישב ישראל בשטים". כאשר יושבים בטל נכנסים לאדם רעיונות סרק כמו שכתוב הרמב"ם שאין הבלי שווא נכנסים אלא בלב הפנוי מן החכמה. לכן אם אדם החליט לשבת בטל הרי שהוא נשאב למערכת תהו וכל זמן שהוא עסוק ביישובו של עולם הוא במערכת התיקון.

אמרו חכמים שיש סגולה לכל מקום גיאוגרפי. יש ארץ מגדלת חזקים, יש ארץ מגדלת חרוצים, יש ארץ מגדלת פקחים וחרिפים וכו'. סגולת המקום הזה שטים זה לגדל ניאוף. המסר העקיף, אם התבטלת מעולם התיקון יש לו בטלים הרבה כנגדך.

לכן זוג יקר עליכם לדעת למלא את הפנאי ולנהל משימות. ככל שהלוי"ז יהיה צפוף מרובה במטלות כן תהיו יעילים יותר ומחוסנים מפני הדרדרות מוסרית.

ישראל ישב שטים והגיע לגילוי עריות ועבודה זרה ולכן מכאן עלינו להתחזק בלימוד תורה שתמלא את סדר יומנו ונהיה חשוכים מכל פגע ומכל נגע.

כתוצאה מחטא השטים פרצה מגפה ומתו בה כ"ד אלפים מישראל. חכמי הסוד מגלים לנו שכל אלו שמתו כאן חזרו והתגלגלו בכ"ד אלפים תלמידים של רבי עקיבא שמתו שוב במגיפה בין פסח לפרוס עצרת.

פנחס

בפרשה אנו קוראים על בנות צלפחד המבקשות נחלה בארץ ישראל ובזכותן נקבעה פרשת נחלות בתורה. כתוב בתורה שאם לאדם יש בן אחד וכמה בנות רק הוא יורש את אביו. כאן שואלים מדוע התורה מפלה לרעה את הבנות?! התשובה היא שזה לא נכון לומר שבת לא מקבלת ירושה, הנה חמש בנות צלפחד יוכיחו שקבלו את ירושת אביהם וגם את חלקו בין אחיו בני חפר קבלו. נכון הוא שבת שהתחתנה אינה מקבלת ירושת אביה עם אחיה מאותו אב והטעם כי היא בנתה ביתה ומזונה על בעלה. לא כן כאשר הבת אינה נשואה שעל הבן לפרנס אותה עד שתחתן. כאן יתכן מצב שכל הירושה תלך לבת או הבנות. מכאן שהתורה מביטה על הבטחת הכנסה והבטחת קיום לבנות ואינה חשה להבטחת עושרן של הנשואות. לכן אסור להיגרר אחר סממאות ריקות. בפועל מייעצים לבן או הבנים לתת חלק מהירושה גם לבנות הנשואות כדי להקל מעליהם את עול פרנסת ביתם והאמת והשלום אהבו.

מטות

בפרשה אנו קוראים על נדרים והפרת נדרים. כתוב בתורה שבעל יכול להפר נדרי אשתו, בכל הקשור לעינוי נפש (אוכל או לא בשר) או לנושאים שבינו לבינה (לא אתרחץ וכו'), בתנאי שזה היה באותו יום בו שמע שנדרה. בת שטרם התחתנה אביה מפר את נדרה. מה קורה עם ארוסה? ארוסה זו מבית אביה לא יצאה ולבית בעלה לא הגיעה. כתוב במשנה מסכת נדרים (י, א) : "נערה המאורסה, אביה ובעלה מפרין נדריה. הפר האב ולא הפר הבעל, הפר הבעל ולא הפר האב, אינו מופר, ואין צריך לומר שקיים אחד מהן". מכאן אנו רואים שנערה המאורסה היא בחזקת אביה ובעלה כאחד ורק אם שניהם מפירין את נדרה הרי שהנדר מופר. מכאן אנו רואים שהבת שמורה היטב ואינה נעזבת לנפשה אפילו לרגע קטן. מה קורה בנקודת המעבר

מהאב לבעל? כך אמרו חכמים במשנה מסכת נדרים פרק י משנה ד: "דָּרָךְ תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, עַד שֶׁלֹּא הָיְתָה בָּתוּ יוֹצֵאָה מֵאֶצְלוֹ, אוֹמֵר לָהּ, כָּל נִדְרִים שֶׁנִּדְרְתָּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי, הָרִי הֵן מוֹפְרִין. וְכֵן הִבְעֵל עַד שֶׁלֹּא תִפְגֵּס לְרִשּׁוֹתוֹ אוֹמֵר לָהּ, כָּל נִדְרִים שֶׁנִּדְרְתָּ עַד שֶׁלֹּא תִפְגְּסִי לְרִשּׁוֹתִי, הָרִי הֵן מוֹפְרִין, שֶׁמִּשְׁתַּפְּגֵס לְרִשּׁוֹתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר" בשפה אחרת האבא והבעל מנקים את הבת מכל נדריה וכך היא נכנסת לבית בעלה נקיה מכל נדר. ראו עד כמה שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל. אלא שכאן יש לשאול והרי אמרנו שהאב יכול להפר רק ביום שמעו? לגבי הבעל לא יתכן יום שמעו כי לא שמע כלל. על כך עונה הרב ליפמאן הלר בביאורו תויו"ט שהאב והבעל יכולים להפר הפרה כללית גם שלא ביום שמעו. הנה לנו שוב כיצד התורה שוקדת על תקנת בנות ישראל שימצאו חן בעיני בעליהם ויהיה יישובן נאה.

מסעי

בפרשה אנו קוראים על גבולות ארץ ישראל. כבר העירו שאלה לא גבולות ההבטחה שאמר ה' לאברהם אבינו כאן אלו גבולות קטנים יותר. האם יש גבולות בחיי משפחה? התשובה: כן. בחיי אישות יש הרבה גבולות כי ייצר המין חזק ולכן חכמים קבעו הרבה גדרים וסייגים כדי למנוע תקלות. כגון: הלכות ייחוד, וכן הלכות תעסוקה כגון: חכמים מציעים לאדם שלא יהיה ספר נשים. אפילו תפקיד שיוצר קירוב דעת בינו לבין נשים אסור כגון שומר על גן ילדים כי האמאות באות לקחת בניהם מהגן. אפילו על שיחה קלה בין אדם לאישתו עתיד האדם לתת את הדין כל שכן עם אשת חבירו. כאשר נתבונן נראה לכאורה שיש יותר מדאי איסורים ואין חופש כלל לאדם וכו' אולם מחקרים מראים שהגבולות הללו מביאים שמחה וחיי משפחה בריאים. הבה נשמור על ההלכה והיא תשמור עלינו.

דברים

שמעתי ווארט על חומש דברים בק"ע זוגיות וכך הווארט: סדר פרשות השבוע הוא סדר השידוך. "דברים" כלומר מדברים עם הבחור על הבחורה או ההפך ויש סירוב. לכן "ואתחנן" מתחננים אליו/אליה שלפחות יסכימו

להפגש. טוב הם הסכימו להפגש ואז עולה המחשבה אולי בעצם זה הזיווג שלי ואז "עקב" הבחור/ה מתחיל לעקוב אחרי בן הזוג המעותד. אח"כ "ראה" הוא מתבונן באורחותיו וכו'. ואז מפעיל שיקול דעת אחרי ראיית כל הפלוס והמינוס וזה הוא "שופטים" ואז נופלת ההחלטה להתחתן וזה הוא "נצבים" מתחת החופה. יש חתונה. כל האורחים עוזבים ולבסוף גם הזוג המאושר מקיים "וילך" לחדרו ולביתו. כעת מתחילים לחיות ביחד וכאן צריך "האזינו" כל אחד חייב להאזין לבן הזוג ואז "וזאת הברכה" יש ברכה בחיים המשותפים.

אלה הדברים וכי רק דברים אלו דיבר משה? אלא עד חומש דברים שכינה מדברת מגרונו מכאן והילך משה מדבר מפי הגבורה כמו שאר נביאי ישראל. אמר להם דברי כיבושין ומוסר במתק לשונו. כגון: הזכיר להם את המקומות בהם עברו "בעבר הירדן בערבה מול סוף בין פארן ובין תופל ולבן וחצירות ודי זהב" כל אלו מקומות בהם היו מטריחים עליו והזכירם ברמז. אולם יש כאן מסר גם לזוג צעיר. "בעבר הירדן" אל תהיו כל אחד בעמדה דלו ותראו את השני מעבר המתרס אלא "הירדן" רדו מן העץ והתקרבו אל בן הזוג. "במדבר" דברו בנחת כמו אנשי המדבר שאינם רצים לאף מקום. "בערבה" אל תחפשו את האוכל הכי ערב כי זה ישעבד אתכם לרמה קולנירית שלא תוכלו לרדת ממנה. "מול סוף" כל אחד מבני הזוג יודע שהיה פעם רווק וכמה הוא מאושר כעת שיש לו בת זוג. אלא שלפעמים אחד מבני הזוג התרגל למצב החדש וגס ליבו באשתו לכן באה התורה ואומרת תזכור את מצבך בסוף תקופת הרווקות. כמו כן על בני הזוג להבדיל בין עיקר ותפל וזהו "בין פארן ובין תופל. "ולבן"

וחצרות

ודי זהב

ואתחנן

התורה דואגת לזוגיות שלנו ונותנת לנו מצווה מיוחדת לשנה הראשונה של בני הזוג "ושימח את אשתו אשר לקח". בניית קשר יציב הינו מאבני היסוד של המשפחה. לעומת זאת בפרשה אנו קוראים את עשר הדברות ובהם "לא תנאף". מספרים שמשו בא אל הרמב"ם ואמר לו שהוא מתבייש כל פעם שהוא קורא את התחנן כשהוא אומר "נאצנו נאפנו צררנו" וכו' והוא אומר לו מעולם לא נגעתי באישה זרה וקשה לי להגיד כל יום "נאפנו". ענה לו הרמב"ם וכי אתה חושב שניאוף זה רק בגוף העבירה? יש ניאוף בהרהור, יש ניאוף במחשבה. אם הייתה לך מחשבה לנאף על זה יש להתוודות כי הווידי הורג את העבירה הזו.

ממחקרים שנעשו על זוגות שהתגרשו עולה שהסיבה שהביאה לגירושין זו שהבעל או האישה שיתפו אנשים אחרים בפרטיים האישיים שלהם ואז משהו או משהי זר/זרה מצאו פירצה ונכנסו בה והפכו אותה לפתח שבו מעורבים שני עורכי דין וכו'. מכל זה התורה שומרת עלינו ואומרת "לא תנאף" גם במחשבה. מכאן נצא מחוזקים בחישוק התא המשפחתי והסחת כל מיני מפריעים וכבר אמרו שזוג שהתחתן תולה שלט וירטואלי מחוץ לביתו "סכנה כאן בונים". מזל טוב.

עקב

כתוב בפרשה: **כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם עֵינַת וְתִהְיֶה יְצֵאִים בְּבִקְעָה וּבְהָרִ: אֶרֶץ חֹטֵה וְשֹׁעֲרָה וְגִפֶּן וְתֵאֵנָה וְרִמְמֹן אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וְדִבְשׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנָה תֹאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תִחָסֵר כָּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִנֶיהָ בְּרֹזֶל וּמִהַרְרִיהָ תִּחְצֹב נְחֹשֶׁת: וְאָכַלְתָּ וְשָׂכַעְתָּ וּבִרְכַּתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: כֹּאן בַּפְּסוּקִים לִפְנֵינוּ שֶׁבַע פְּעָמִים הַמִּילָה "אֶרֶץ" וְאֵין זֶה מִקְרָה כִּי הָאֶרֶץ מְסַמֶּלֶת אֶת הַכֹּלָה שֶׁמְבָרְכִים אוֹתָהּ**

בשבע ברכות. כמו שהארץ נותנת פירות כן הכלה נותנת פירות. מה ארץ צריכה שמירה ועידור וכו' כן הכלה צריכה שמירה. כנגד שבע פעמים אלו מזכיר דוד המלך בתהלים כ"ט שבע פעמים "קול". והכוונה לשבע המידות שמנהיגות את העולם חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד ומלכות. גם בחתונה שבין הקב"ה (החתן) ועם ישראל (הכלה) נזכרו חמש קולות (שמות יט, טז). בשבוע שעבר קראנו על עוד שני קולות (דברים ד, לג-לו) ובסך הכל שבע קולות. כאמור שבע קולות רומזות על שבע ברכות. שבע ברכות גימ' 1000 וכן "זה קול וקול וקול וקול וקול וקול וקול וקול" גימ' 1000. חתן וכלה הם מקבילים לשבע הספירות באופן הבא: החתן מקביל לחגתנה"י והכלה למלכות.

בצד הפשטי נתן כאן הספורנו (דברים ח, ז) פירוש נפלא:

אל ארץ טובה. שנקבצו בה מיני הטובו' שלא יקבצו בגליל זולתו וספר חמשת מיני הטוב ובכל אחד מהם אמר ארץ. הראשון הוא ארץ נחלי מים עינות ותהומות לא מי יאורים ואגמים הרעים. על הפך והמים רעים והארץ משכלת. השני הוא ארץ חטה ושעורה הצריכים למזון. השלישי הוא ארץ זית שמן ודבש שהם מעדני מלך. הרביעי ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם שימצאו בה מעות בזול. כאמרו ותמלא ארצו כסף וזהב ואין קצה לאוצרותיו. כי אמנם יוקר המעות קשה מיוקר הפירות. כאמרם ז"ל (תעניות פ' סדר תעניות) לא שנו אלא על בצורת של פידית אבל על בצורת של מעות מתריעי עליהם מיד. החמישי הוא ארץ אשר אבניה ברזל שבה נמצא רבוי אבנים קשות ובהירות יפות וטובות לבנין:

אנו מברכים את החתן והכלה בכל מכל כל ותזכו לבנין איתן לדור ודור ולנצח נצחים

ראה

אנו קוראים בפרשה: (יב, יב) "וּשְׁמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַתֶּם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאֹמְתֵיכֶם וְהַלְוֵי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם כִּי אֵין לָן חֶלֶק וְנִחְלָה אִתְּכֶם". נשאלת השאלה מדוע לא נזכרו כאן הנשים? אם נזכרים העבדים והשפחות מדוע לא נזכרה האשה? התשובה: האשה הינה חלק בלתי נפרד מהאיש וזה כתוב בפרשת בראשית (ה, ב) "זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאם וַיִּבְרָךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם בְּיוֹם הַבְּרָאָה" הרי לנו שאיש ואישה הם אדם. איש ואישה זו יצירה אחת.

מספרים על הצדיק המיוחד רבי אריה לוין זצ"ל כשבא אל הרופא יחד עם אשתו אמר "ד"ר הרגל של אשתי כואבת לנו". זו הראיה של התורה, איש ואיש לאחר החתונה חוזרים להיות נשמה אחת וגוף אחד.

שאלתי את רבה הראשי של נתניה הרב דוד שלוש זצ"ל האם מותר לגעת באישה בבקר לפני נטילת ידים? והוא ענה מיד "אשתו כגופו". למעשה יש בהלכה זו את הרעיון שאמרנו.

ביתר הרחבה: הנשמה של האיש והאישה היו בעולם הנשמות נשמה אחת. כשהגיע הזמן להוולד הנשמה ננסרת וחלק הזכר הולך אל הזכר וחלק הנקבה אל הנקבה. כאשר חוזרים ומתחתנים הרי הנשמה חוזרת להיות אחת. אמנם חכמי הסוד אומרים שזה נכון כשירדה הנשמה בפעם הראשונה לעולם אבל כיום רב ככל הנשמות היו כבר וחזרו לתקן פרט זה או אחר. האם גם כאן נאמר שהנשמות חזרו להיות אחת? התשובה: בכל בני זוג יש ניצוצות מאותה נשמה מקורית, חלק זכר בזכר וכו' וניצוצות אלו חוזרים להיות אחד.

נסיים בפסוק "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה" למעשה הנישואין זו הברכה הטובה ביותר שיש לאדם. כתוב בגמ' יבמות ס"ג השרוי בלא אישה

שרוי בלא ברכה. וכן אישה השרויה ללא איש היא ללא ברכה כי ברכה גימ' זכר. אם כן כאשר התחתנתם בניתם בית מלא ברכה.

שופטים

כבר אמרו החכמים של שהפסוק מדבר על השערים שיש לאדם והם: עיניים, אזניים, פה וכו'. יש להציב שופטים ושוטרים הממונים על האכילה והדיבור הראיה והשמיעה וכו'. חתן וכלה יקרים החתונה מאחריכם אולם החיים לפניכם. כעת אתם בשמחה עילאית שתלך ותרד עם הזמן עד שתגיעו למציאות כלומר לימים הרגילים שכל בני האדם חיים. כעת מגיעה ההוראה של שופטים ושוטרים תתן לך. כעת מגיע הזמן למנות שוטר לפה, כן בעל יקר אתה דמות מאד חשובה לאישה ולכן עליך לברור את המילים בקפדנות. אשה יקרה את מאד חשובה בעיני בעליך ולכן תדברי בצורה חיובית. תנו זמן להקשבה. בדורנו הכל אוהבים לדבר, מעט מקשיבים. תנו תשומת לב לזולת, תנו לו לדבר. תקשיבו זה לזה ותנו חיווי בצורה של "אני מבין" או "זה ממש מצער/משמח" השתתפו ברגשות של הזולת זה חשוב לשניכם. בשבוע שעבר קראנו "את הברכה אשר תשמעו" כלומר ברגע שאתם שומעים זה את זה ולא משמיעים זה לזה זו ברכה. אנו מברכים אתכם שתבנו את הבית על שיתוף והקשבה הדדית.

כי תצא

בסימן טוב ובמזל טוב בניתם בית חדש בישראל. וכך כתוב בפרשה (כב, ח) "כִּי תִבְנֶה בֵּית חֲדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה לְגִגְךָ". לפי הפשט אדם חייב לשים מעקה לגגו מסיבות בטיחות כדי שלא יפול אדם מגג ביתו וינזק. אבל בפסוקי התורה יש עומק ועומק לפנינו מעומק. הבה נתבונן בפסוק שוב:

"כי תבנה בית חדש" כלומר כאשר אתה מתחתן, "ועשית מעקה לגגך" אומר הרב רחמים מלמד הכהן שיראזי זצ"ל בספרו "כסא רחמים" מעקה ר"ת ה'רהורי ע'בירה ק'שים מ'עברה כלומר אל להכנס להרהור עבירה כי המחשבה קשה מן המעשה, והסיבה במעשה עוברים פעם אחת ואילו במחשבה פוגמים כל רגע מחדש. ולכן בדור פרוץ כמו שלנו יש להעמיד שומרים חזקים על המחשבה שלא נהרהר בעברה.

כי תבא

אנו קוראים בפרשה "והיה כי תבוא אל הארץ וכו' ובהמשך התורה מצווה על מצוות הביכורים. בפשט הכתוב על כניסת בני ישראל לארץ על הכיבוש ההתנחלות והחיים בה. בדרך פירוש הרמז הנקרא הדרך המטפורית ומה שנקרא פעם הדרך המליצית ניתן לאמר שלפנינו נישואין. הארץ זו האישה ולפי מפתח זה נבאר את הפרשה.

"והיה" אין והיה אלא לשון שמחה ואין לך שמחה כשמחת הנישואין. "כ"י" כאשר והכוונה לאחר שהיו לכם דייטים והתלבטויות והחלטות אירוסין ולבסוף הנישואין.

"תבוא אל הארץ" לאחר החופה החתן מביא את הכלה אל תוך ביתו. "אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה" והתורה מודיעה לנו שהשידוך הוא מאת ה'. וכך אמר החכם מכל האדם (משלי יט, יד) "בֵּית נָהוֹן נִחֲלַת אֲבוֹת וּמִיָּהֲנָה אִשָּׁה מְשֻׁפָּלָה". וזו גמ' במסכת מועד קטן (יח ע"ב) "אמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מה' אשה לאיש מן התורה דכתיב ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר מן הנביאים דכתיב ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא מן הכתובים דכתיב בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת.

"וירשת" ירושה היא לך מאבא שבשמים.

"וישבת בה" יש לך יישוב הדעת ואינך צריך לתור אחרי בנות הארץ.
 "ולקחת מראשית כל פרי האדמה" זו לידת הבן הבכור הוא ראשית פרי
 הבטן.

הבאת הביכורים שהיא ראשית מקבילה לפדיון הבן הבכור וזו הכרת הטוב
 על מה שה' נותן לנו.

ראש השנה

הבה נתבונן ביום הנפלא הזה. היום הרת עולם. היום נוצרו אדם וחוה
 והיום שימח הקב"ה את אדם וחוה והיה להם שושבין. הקב"ה מלמד אותנו
 שיש מצוה לשמח חתן וכלה. חכמי הסוד אומרים שכל שנה העולם חוזר
 לנקודת הראשית וזה רמוז בברכת שהחיינו והגיענו לזמן הזה. הפירוש
 במילים הזמן הזה שחזרנו לאותה נקודת זמן. לפי זה יום נישואין של אדם
 כל שנה הוא מעין חתונה מחדש וזה ממש נפלא שיש מהיכן לקחת כוחות
 ולחדש אהבה.

ביום ראש השנה הולכים אל ההורים ויש ענין לקבל מהם ברכה.
 כאשר אתם בבית עליך החתן להיות המרגיע והבוגר האחראי ובעיקר עליך
 להיות שמח כמו שאומרים עזרא ונחמיה אל העם ביום ראש השנה:

נזומיה פרק ז'

(י) וַיֹּאמֶר לָהֶם לָכוּ אֲכֹלוּ מִשְׁמְנִים וּשְׂתוּ מִמִּתְקִים וְשִׁלְזוּ מְנוּת לְאִין נָכוֹן
 לוֹ כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לְאֲדֹנָיו וְאֵל תַּעֲצְבוּ כִּי זִדּוֹת יְהוָה הִיא מַעֲצָבְכֶם: (יא)
 וְהַלּוֹים מִזִּזְעִים לְכָל הָעָם לֵאמֹר הִסּוּ כִּי הַיּוֹם קָדֵשׁ וְאֵל תַּעֲצְבוּ: (יב)
 וַיֵּלְכוּ כָּל הָעָם לֵאכֹל וּלְשִׁתּוֹת וּלְשִׁלּוֹז מְנוּת וּלְעֲשׂוֹת שְׂמֻזָּה גְדוּלָּה כִּי
 הִבִּינוּ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם:

אנו רואים שעזרא ונחמיה הקפידו שהעם יהיו שמחים ביום ראש השנה.

בראש השנה נהגו בישראל לברך על מיני מתיקה לזכות לשנה טובה ומתוקה. כמו כן נהגו לאכול עוגת דבש כסימן טוב.

יום הכיפורים

בעבודת הכהן הגדול אנו רואים ג' מעגלים:

וכיפר בעדו ובעד ביתו (ויקרא טז, ו).

וכיפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל (ויקרא טז, יז).

ויש עוד פסוקים ותמיד ביתו שזו אשתו צמודה אליו. מכאן החשיבות העצומה של האישה כיון שאדם ללא אישה הוא חצי אדם ואינו בתבנית העליונה של העולמות.

סוכות

חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים. המספר שבע הוא מספר המלווה אותנו בהרבה אירועים בחיים. אפשר לקרוא לו מספר החיים. לחתן וכלה עושים משתה שבעת ימים ובכל יום שבע ברכות. גם בטהרת המשפחה אנו מוצאים "שבעה נקיים".

הרב הס זצ"ל בגליונות אמונה מביא רעיון מפילון האלכסדרוני שאומר שמספר שבע הוא חריג בנוף של המספרים מאחד ועד עשר וכך הוא אומר. מספר אחד הוא יסודי. מספר שנים מרכיב את הארבע השש השמונה והעשר. שלוש מרכיב את השש והתשע. ארבע מרכיב את השמונה. חמש מרכיב את העשר. שש מורכב משלוש. שבע לא מרכיב ולא מורכב. שמונה תשע ועשר מורכבים. כלומר השבע זו נקודת הקודש שבתוך החול וזה סוד יום השבת.

כאשר אנו שמחים אנו מורידים אורות מעולם של השמחה לתוך ימי החול ועל ידי כך זוכים להתחבר אל האורות שבמעולם השמחה וזה טוב לבריאות

האדם. אמרו שאותיות "בשמחה" אלו אותיות "מחשבה" ובאים ללמד אותנו שאין שום יאוש בעולם כלל ורק לשמוח יש. אמר החוזה מלובלין "כי בשמחה תצאו" השמחה מוציאה את האדם מן היאוש והדאגות ומביאה אותו למחוזות של תקווה והתחדשות. כאשר אנו משמחים חתן וכלה אנו מקיימים מצווה גדולה וחשובה וכך כתב הבן איש חי:

ספר בן איש חי - הלכות שנה ראשונה - פרשת שופטים
[ית] מצוה גדולה לשמח חתן וכלה, ולעשות להם מילי דבדיחות שישמחו, ושכר המשמחם עצום מאוד, ורק יזהר שלא ישמחם בליצנות, וכל איסור קל אפילו מדרבנן, וכל שכן שלא ירקדו אנשים ונשים ביחד, ואפילו רקוד נשים לבדם בפני האנשים אסור, כי יתגרה יצר הרע באנשים הרואין. יהי רצון שתמיד תהיו שמחים כמו שכעת אתם שמחים.

שמיני עצרת

יום שמיני עצרת נקבע בארץ ישראל ליום שמחת תורה יום בו מסיימים לקרוא את התורה ועושים בו שמחה וריקודים ומצוה גדולה להזיע בריקודים. גם הרוקדים בחתונות ומזיעים זוכים לשכר רב. מצוה להביא את הילדים שישמחו גם הם עם המבוגרים ויראו כיצד ההורים שמחים בתורה ותכנס בהם אהבת התורה. מצוה לשמח אותם במיני מתיקה ולחבב עליהם את התורה. נברך את החתן והכלה שיזכו לראות דור ישרים מבורך ההולכים בתורת ה'.

נצבים

אנו קוראים בפרשה על כריתת ברית וזה בנוסף למה שקראנו בפרשת כי תבא. יש מן המפרשים שאומרים שזו אותה ברית ויש אומרים שהראשונה נכרתה עם האבות וזו עם הבנים.

גם בין חתן וכלה יש כריתת ברית. הנישואין זו כריתת ברית לנאמנות לדרך משותפת. חכמים אמרו בגמ' (סנהדרין כב ע"ב) אין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי". אם נקיש מן הברית שבין עם ישראל והקב"ה לברית שבין החתן והכלה נראה שאת הברית מחדש משה עם בני ישראל מספר פעמים, וכן יהושע וכן עזרא כשבאו מן הגולה. מכאן לברית שבין החתן והכלה יש לחדש את הברית ביציאה לנופש פעמיים שלוש בשנה יש לחזק את הברית בלימוד משותף שבועי וכך להעמיק שורשים עד להגעה לרמה של התמזגות. שמעתי מפי הרב יהושע צוקרמן שליטא שהוא כיום ר"מ בישיבת הר המור שיש בני זוג שלאחר כמה עשרות שנים הפנים שלהם הופכים להיות דומים זה לזו וזו למעשה השתקפות של הנשמה המאוחדת שיש להם.

נברך את הזוג הצעיר שהשבוע התחילו בצעד ראשון לקראת בנין משותף בעולם הזה ובעולם הבא. על החיים בעולם הבא ביחד מסופר בספר הזוהר אבל נשאר את זה להזדמנות אחרת.

וילך

בפרשה שלנו יש את שתי המצוות האחרונות בתורה. מצות הקהל ומצות כתיבת ספר תורה. מה מצות אלו אומרות לנו במובן של הזוגיות? מצות הקהל אומרת לנו שיש מדי פעם לבקר את ההורים וזאת מלבד החובה להתקשר ולשאול בשלומם. אל תשכחו את ההורים שטרחו למענכם כל ימיהם.

מצוות כתיבת ספר תורה בימינו הינה קניית ספרי לימוד תורניים וכיום גם דיסקים בהם ספרים לרוב.

בהמשך אנו קוראים שלא די לכתוב ספר תורה אלא גם ללמוד בו עד שתהיה בפי כל איש ואישה מִיִּשְׂרָאֵל. בהיבט הזוגי הדבר פשוט שיש לקבוע עתים לתורה וללמוד את ההלכות הנחוצות עד תהינה שגורות בפי בני המשפחה.

שיחה נוספת:

הִקְהֵל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף וְגֵרָךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמָעוּ וְלִמְעַן יִלְמְדוּ וַיֵּרְאוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

רואים אנו בפסוק את ההדרגה: אנשים נשים טף וגרים. הגבר במשפחה צריך לדעת שהוא ראש המשפחה ועליו להיות דוגמא חינוכית. הבעל מהווה מקור השראה לאשה ולילדים.

שואל כאן אור החיים הקדוש מדוע כתוב כאן פעמיים המילה "למען" ולמען ישמעו ולמען ילמדו? הרי זה לא מקרה. ומתרץ שיש הבדל בהגעה בין גברים לנשים. גבר מגיע ללמוד אשה מגיעה לשמוע ואין הכוונה שאשה מבינה פחות מגבר אלא הכוונה שהאיש מצווה על לימוד תורה של בנו כמו שנאמר "ולמדתם אותם את בניכם" האיש מצווה על לימוד התורה של בנו ולא האשה. וזו הסיבה שהתורה חילקה ואמרה בתחילה דבר השווה לאיש ולאשה וזה "למען ישמעו" ואחר כך דבר פרטי לגבר "למען ילמדו". אומר הרב שהדברים מדויקים גם בגמרא (חגיגה ג.) שהנשים באות לשמוע והגברים באים ללמוד.

באותה גמרא חגיגה ג ע"א מובא מעשה:

מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר (בן) חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין אמר להם מה חידוש היה בבית המדרש היום? אמרו לו תלמידך אנו ומימיך אנו שותין. אמר להם אף על פי כן אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש. שבת של מי היתה? שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה. ובמה היתה הגדה היום? אמרו לו בפרשת הקהל. ומה דרש בה? "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין? כדי ליתן שכר למביאיהן. אמר להם מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני.

ראו כיצד רבי יהושע מתייחס לדבר תורה חדש "מרגלית טובה". בהשקפה ראשונה נראה שמדובר בטף שלא הגיעו לגיל חינוך ונראה שעצם ההגעה למקדש עושה בנפשם רושם עצום וזה השכר של מביאיהם כמ"ש (אבות ב, ח) רבי יהושע בן חנניה אשרי יולדתו שאמו היתה לוקחת את עריסתו ליד בתי מדרשות שישמע תורה אפילו שאינו מבין כלל. ומכאן נבין שרבי יהושע זה שגדל אומר שדברי תורה אלו הם מרגלית כיון שהוא עצמו הובא בעגלה כדי שישמע תורה.

מכאן חשוב שהילדים יראו את גדולי הדור וישמעו דברי תורה בבית כי זה מעצב את אישיותם.

פירוש ממבט אחר מביא הרב מרדכי הכהן שחי בצפת שני דורות אחרי האר"י הקדוש. הוא אומר שאדם שחי בחטא כמה ימים יחזור בגלגול לכמה ימים וזה כתוב בתורה "את מספר ימיך אמלא". תינוק שקצבו לו כך וכך ימים ואזניו שמעו תורה זה תיקונו וזה שכר מביאיהם.

יהי רצון שתזכו לשמוע תורה וללמוד תורה ולהשמיע אותה לבניכם.

האזינו

הפרשה פותחת במילים "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" אומרים חכמים (ילקו"ש דברים לב) שמרע"ה מינה את השמים והארץ כעדים המעידים על בני ישראל אם משמרים הם את התורה. בביאור המטפורי ניתן לומר ששמים זה החתן והארץ זו הכלה והמסר לכם זוג יקר הוא ברור וחד "הקשבה טובה בונה דיבור טוב" וכך אומר מרע"ה האזינו השמים ואז אדברה. כך לימד אותנו שלמה המלך במשפט של שתי הנשים שמת תינוק של אחת מהן הוא חזר על הדברים של כל אחת ואחת ונשאלת השאלה מדוע הוא חוזר ומדוע הכתוב טורח להודיע לנו פרט זה? התשובה, שלמה המלך אומר שעלינו להקשיב היטב לדברי הזולת וגם להראות לו שאנו הקשבנו בזה שחוזרים עלי דבריו. כיום יש ילדים רבים שמתקשים בדיבור ונוטים לגמגם והפתרון בחלק מן המקרים להקשיב לילד ולהתבונן בפיו בשעה שהוא מדבר וגם לחזור על דבריו ובכך להקנות לו בטחון עצמי ותופעה הגמגום נעלמת.

בהמשך הפרשה אנו קוראים "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר" המסר כאן לכם זוג טרי ויקר לשנה הקרוב אתם "בדד ינחנו" וכמו שאמרו אתם תולים שלט מחוץ לבית "סכנה כאן בונים". כלומר בשנה הראשונה החתונה נמשכת ביתר שאת וביתר עוז כי אחר כך מתחילים הילדים להוולד והפנאי קטן ותשומת הלב ההדדית יורדת. אשר על כן עליכם להתכנס פנימה בשנה הזו במיוחד ולחזק את הקשר הרגשי הפנימי שהוא ליבת המשפחה. מזל טוב.

וזאת הברכה

את דברי התורה לזוג הצעיר אפשר לגזור מהמילים "וזאת הברכה" כי כאשר יש תקשורת בין בני הזוג זאת ברכה שאין למעלה ממנה. איך רואים

מהמילה "וּזְאֵת" מתכוון לתקשורת? ובכן האדם הראשון בגן עדן כשפגש את חוה אמר "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרה יקרה אשה כי מאיש לוקחה זאת" ראינו איפה שהאשה נקראת "זאת" וכך גם דעת חכמי הקבלה. אולם "וּזְאֵת" בתוספת אות ו' ירמוז לבעל הרמוז באות ו' כי הוא כמו ו' החיבור שמתחבר אל האישה. ובכן "וּזְאֵת" זה מתכוון טוב ל"ברכה" וכתוב על האישה שמאד חשוב לה להיות ביחד עם בעלה וכי החברה בשבילה זה אויר לנשימה.

עוד נאמר שכשיש חיבור טוב בין איש לאיש יש בנים. ברכה גימ' "זכר" או "כן נקבה".

המילה "אשר" הבאה אחרי המלים "וּזְאֵת הַבְּרָכָה" רומזת להורים שעליהם התפקיד לתת אושר לזוג הצעיר לברך אותם ולאחל להם ברכות ושפע.

הנה קבלנו דרשה שלושת המילים הראשונות בפרשה.

חכמים במדרש אמרו שמשנה רבנו פתח במילה "וּזְאֵת" בה סיים יעקב אבינו לברך את בניו. שם אמר יעקב (בראשית מט, כח) וזאת אשר דיבר אביהם להם. מכאן יש לנו ללמוד על חשיבות שמירת המסורת ושרשרת הדורות שאתם חלק נכבד ממנה. שרשרת מרכבת מטבעות טבעות ואתם טבעת אחת מהשרשרת המופלאה הזאת.

קריאת פרשה וזאת הברכה הינה בשמחת תורה ולא בשבת והיא מסיימת את התורה שבכתב. גם אתם מסיימים את תקופת הרווקות ומתחילים את תקופת הקינון והדגירה. הסיום הינו פתח להתחלה חדשה ומלווה בשמחה שבעזרת השם הכל יצליח.

דרשה נוספת:

בפרשת אנו קוראים את ברכת אשר:

"וְלֹאֲשֶׁר אָמַר בְּרוּךְ מִבְּנִים אֲשֶׁר יְהִי רָצוֹן אֲחִיו וְטָבֵל בְּשֶׁמֶן רִגְלָן". הַבְּרָכָה
עַל הַשֶּׁמֶן מוֹבֵנֶת כִּי בַחֲלָקוֹ שֶׁל אֲשֶׁר יֵשׁ מִטְעֵי זִיתִּים וַיֵּשׁ סִיפּוֹר מִפּוֹרְסָם
עַל זֶה:

בַּגֹּמ' מִסַּכַּת מִנְחוֹת דָּף פה ע"ב ב':

תָּנוּ רַבָּנָן וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רִגְלוֹ זֶה חֲלָקוֹ שֶׁל אֲשֶׁר שְׁמוֹשֶׁךְ שֶׁמֶן כַּמְעִין אָמְרוּ
פַּעַם אַחַת נִצְרָכוֹ לֵהֵן אֲנָשִׁי לְדוֹקִיָּא בְּשֶׁמֶן. מִיָּנֹה לֵהֵן פּוֹלְמוֹסְטוֹס נְשִׁיחַ גּוֹי
רַש"י אַחַד אָמְרוּ לוֹ לֶךְ וְהִבָּא לָנוּ שֶׁמֶן בַּמָּאָה רִיבּוּא. הֵלֶךְ לִירוּשָׁלַיִם אָמְרוּ
לוֹ לֶךְ לַצּוֹר. הֵלֶךְ לַצּוֹר אָמְרוּ לוֹ לֶךְ לַגּוֹשׁ חֵלֶב. הֵלֶךְ לַגּוֹשׁ חֵלֶב אָמְרוּ לוֹ
לֶךְ אֲצֵל פְּלוֹנִי לַשְּׂדֵה הַלֹּז וּמִצָּאוּ שֶׁהִיא עוֹזֵק תַּחַת זִיתָיו. אָמַר לוֹ יֵשׁ לֶךְ
שֶׁמֶן בַּמָּאָה רִיבּוּא שְׁאֲנִי צָרִיךְ? אָמַר לוֹ הִמָּתֵן לִי עַד שְׁאֲסִיִּים מִלֹּאכְתִּי.
הִמָּתֵן עַד שְׁסִיִּים מִלֹּאכְתִּי. לְאַחַר שְׁסִיִּים מִלֹּאכְתִּי הִפְשִׁיל כִּלְיוֹ לְאַחֲרוֹרִיו
וְהָיָה מִסְקָל וּבָא בְּדֶרֶךְ. אָמַר לוֹ יֵשׁ לֶךְ שֶׁמֶן בַּמָּאָה רִיבּוּא כַּמְדוּמָה אֲנִי
שֶׁשְׁחֹק שְׁחָקוֹ בִּי הִיהוּדִים. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לַעֲרִיר הוּצִיָּאָה לוֹ שִׁפְחָתוֹ קוֹמְקוֹמֹם
שֶׁל חֲמִין וְרֹחֶץ בּוֹ יָדָיו וְרִגְלָיו הוּצִיָּאָה לוֹ סֶפֶל שֶׁל זֶהָב מְלִיָּאָה שֶׁמֶן וְטָבֵל
בּוֹ יָדָיו וְרִגְלָיו לְקִיִּים מָה שֶׁנֶּאֱמַר "וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רִגְלוֹ". לְאַחַר שֶׁאָכְלוּ וְשָׁתוּ
מִדֵּד לוֹ שֶׁמֶן בַּמָּאָה רִיבּוּא אָמַר לוֹ כְּלוֹם אַתָּה צָרִיךְ לְיוֹתֵר אָמַר לוֹ הֵן
אַלֹּא שְׁאִין לִי דָמִים אָמַר לוֹ אִם אַתָּה רוֹצֵה לִיקַח קָח וְאֲנִי אֶלֶךְ עִמָּךְ וְאֶטוֹל
דָּמָיו. מִדֵּד לוֹ שֶׁמֶן בְּשִׁמוֹנָה עֶשֶׂר רִיבּוּא אָמְרוּ לֹא הִנִּיחַ אוֹתוֹ הָאִישׁ לֹא
סוֹס וְלֹא פֶרֶד וְלֹא גָמֵל וְלֹא חֲמוֹר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא שָׁכְרוּ כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ
לַעֲרִיר יִצְאוּ אֲנָשִׁי עִירוֹ לְקַלְסוֹ אָמַר לָהֶם לֹא לִי קִלְסוֹנִי אֲלֹא לְזֶה שֶׁבָּא עִמִּי
שֶׁמֶדֶד לִי שֶׁמֶן בַּמָּאָה רִיבּוּא וְהָרִי נוֹשֶׂה בִּי בְּשִׁמוֹנָה עֶשֶׂר רִיבּוּא לְקִיִּים
מָה שֶׁנֶּאֱמַר יֵשׁ מִתְעַשֵּׂר וְאִין כָּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רַב:

הִנֵּה סִיפּוֹר שֶׁמֶמְנוּ נִיתֵן לְלִמּוּד הַרְבֵּה עַל עֲנוּהָ וְהַכְּבוֹד לְמִלֻּאכָה. אֲבָל סִפְרָנוּ
אוֹתוֹ כְּדִי לְהִרְאוֹת אֶת הַשְּׁפַע שֶׁהִיא לְאַשֶׁר בְּשֶׁמֶן.

חכמים העמיקו מעט במדרש ואמרו שיש כאן רמז לבנותיו של אשר שהיו
נישאות למלכים וכך אמרו:
"והוא יתן מעדני מלך".

תושלב"ע. בריך רחמנא דסייענא עד כען.